

İDARE

Dahiliye Vekâletinin Aylık Mecmuası

Yıl: 12

Mart 1939

Sayı: 132

	Sahife
Nutuklar	225
Tayinler	232
Takdir Edilenler	235
Nizamnameler	236
Kararnameler	262
Vatandaşlığımıza Kabul Edilenler	263
Vatandaşlığımızdan Çıkarılanlar	264
Devlet Şurası Kararları	265
Vekalet Tamimleri	273
Diğer Vekaletlerin Tamimleri	295
Tekaüt ve Yetim Muamelesi Bitenler	301

Cumhuriyet Matbaası
İstanbul
1939

Resmi Kısım

Nutuklar

Reisicumhur İsmet İnönü'nün 6 mart 1939 tarihinde İstanbul Üniversitesinde irad buyurdıkları nutuk

İstanbul Üniversitesinin kıymetli mensupları:

İstanbul'a gelişimde beni muhabbetle selâmladınız. Bugün de Üniversitenin, müesseselerinde yakından gördüğüm memleket ve millet için ümitlerle dolu olan çalışmaları, bende iyi intibalar bıraktı. Size teşekkürlerimi ve takdirlerimi söylemek isterim. Bilirsiniz ki cumhuriyet, İstanbul Üniversitesinin mükel olmasını, rejimin ilk gününden itibaren emel edildi. Muhtelif istikametlerde samimî gayretlerden sonra Üniversitenin bugünkü şekli teessüs etmiştir. İlim seviyesinde ve tedrisat malzemesinde, İstanbul Üniversitemizin kıymetine umumî olarak güvenebiliriz. Cumhuriyet hükümeti, yeni Ankara Üniversitesini tedricen meydana getirirken İstanbul Üniversite'sinin eksiklerini de durmadan tamamlamaya çalışacaktır.

Fakat, asıl mühim olan nokta, üniversite mensubu talebemizin istikbal için verdiği teminattır. Kız ve erkek üniversiteli arkadaşlarımız, çalışkanlıkta, idealde, ahlâk ve karakterde, Türkiye'nin sağlam istikbaline en inandırıcı delil olmak mevkiindedirler. Dikkat ediyor musunuz, talebem: meziyetlerinden bahsederken zekâ ve istidatlarından, yani daha ziyade fitrî olanlarından, bahsetmedim. Çünkü, bu meziyetlerin daima bol bol talebemizde mevcut olduğu malûmdur. Bugünkü medeniyette asıl lâzım olan ve bir iki a-

Sırdan beri bilhassa ihmal ettiğimiz temel ve hassa, muntazam, metodik, yorulmak Dilmeden çalışmak kabiliyetidir. Onun için üniversitelilerimizin çalışkanlığı, benim için çok kıymetli bir hassadır. Hocalardan ve taleberden bilhassa rica ettiğim nokta da budur.

Gene talebenin idealist olması, vatanın istikbali için büyük bir temeldir. Bizim ideallerimiz, vatan ve millet hizmetinde toplanır. Her meslekte yetişen üniversiteli için, Türk milletine ve Türk vatanına hizmet edecek faydalı unsur olmak ideali, bütün çalışma hayatına hâkim olmak lâzımdır. Cumhuriyet, Türk milletine, millî devleti ve yeni cemiyeti temin etti. Bu iki esas ile Türk milleti, insaniyet ailesinde, kıymetli bir varlık vaziyetini almıştır. Bu vaziyet, ancak, temiz ideale yetişen genç nesillerin karakter kuvvetlerde muhafaza olunur, yükselebilir. Bilmenizi isterim ki, ahlâk ve karakter sağlam olmadıkça, cemiyette, esaslı bir hizmet görmeye imkân yoktur. Cemiyetin kudret ve ehemmiyeti, vasatî ahlâk ve karakterinin kıymetine, her faktörden ziyade bağlıdır.

Genç üniversiteliler,

Moraliniz ve karakteriniz, büyük Türk milletinin yüreğini ümitlerle dolduracak güzel örneklerle kendini göstermektedir. Türkiye'nin istikbali üzerine teşhis koymak isti- yen yabancılar, tahsil çağında bulunan gençlerimizin ahlâk ve karakterindeki sağlamlıktan ders almalıdırlar.

Bu toplantıdan istifade ederek İstanbul'daki sayın vatandaşlarıma da teşekkür etmek istiyorum. Vatandaşlarım üç dört gündür, muhabbetli muhitlerinde beni bahtiyar etmişlerdir. Bir bakışta sade görünen mevzulara temas ederken istifade edebilmemi temin edecek ciddî bir dikkat ve samimiyet göstermişlerdir. Halkımızın her tabakasıyla memleketin her köşesinde doğrudan doğruya aradığım bu temaslar, benim için çok istifadeli, hattâ çok zevkli bir usuldür.

Küçük, büyük meselelerin benim önümde ortaya dökülmesinde, ve imkân derecesi üzerinde hayalata kapılmaksızın, millet dertlerinin açıkça mütalea edilmesinde, halk idaresinin büyük nimetini bulurum. Çok defa, konu-

şulan şeyler, zaten bilinen şeylerdir. Bununla beraber, aynı şeyin muhtelif muhitte, muhtelif vatandaşlar tarafından söylenmesinde bile bir istifade vardır. Sonra, bazen hiç umulmayan köşelerde, insan yeni meselelerin vücudundan haberdar olur, inanılmayacak kadar ufak tedbirler, millet için büyük faydalar temin edecek hizmetlere fırsat verir. Bu uzunca esbabı mucibe ile anlatmak istiyorum ki, vatandaşlarımla yakından memleket meselelerini görüşmek benim için şuurlu bir zevktir.

Sevgili vatandaşlarım,

Şimdi, İstanbul Üniversitesinden bütün vatandaşlarıma hitap ediyorum. Memleketimizin, Büyük Millet Meclisinin yeni seçiminin başında haiz olduğu kıymet ve kudret, göz kamaştırarak bir vaziyette bulunuyor. Türk milleti, her türlü nifak tesirlerinden uzak ve salim bir birlik ve beraberlik havası içinde kendini göstermektedir. İnsaniyetin geçirdiği buhran içinde bir çok milletler, ufuktaki hâdiselere, bilhassa kendi içlerindeki nifak ve zaaftan dolayı, istirabla bakıyorlar. Türk milleti, beynelmilel siyasetin yarın için beklenmedik hâdiseler hazırlaması ihtimali karşısında, her türlü nifaktan masûn ve müteneffir bir halde, kendine güvenir vaziyettedir. Milletler için en büyük kuvvet, her türlü silâhtan keskin, her kuvvetten üstün en büyük kuvvet, kendi evlatları arasındaki birlik kuvvetidir. Bilhassa, nüfusları çok milletlerin henüz insaniyet ideali için istikrar bulmamış haris siyasetleri karşısında, nüfusları daha az milletlerin başlıca dayanacakları kuvvet, kendi içlerindeki, kendi aralarındaki nifaksız beraberlik kudretidir. Memleketimizin hali, bu bakımdan çok kuvvetli ve çok ümitlidir. Kırk elli senenin türlü nifaklarını, türlü tecrübesizliklerini ve felâketlerini okumuş ve içinde yaşayarak geçirmiş olgun bir siyaset neslimiz var ki, yeni yetişen nesillerimizi, siyasetin zehirlerinden koruyarak, onlara Türkiye'ye uygun olan en iyi siyasi muâşeretin her örneğini hem terbiyesini vermek mevkiindedir. Gerek matbuatımızda ve gerek siyaset adamlarımızda gördüğüm hal ve mesleğin, istikbal için çok ümit verici olduğunu vatandaşlarımla önünde zikretmek, benim için hakikî bir zevk, samimî bir sevinçtir.

Aziz vatandaşlarım,

Cumhuriyet Halk Partisi, şimdiden memleketin bütün menfaatlerini ve bütün evlatlarını kucaklayan bir siyasî aile haline gelmiştir.

Vatandaşlar Büyük Partinin teşkilâtı içinde, her türlü hizmet ve inkişaf imkânını bulmaktadırlar. Partinin bu mahiyeti, istikbalde daha ziyade kendini gösterecektir. Evvelâ, Halkevlerinde, memleketin İçtimaî ve kültürel sahalalarında, memlekete hizmet etmek için istidatlı vatandaşlardan geniş mikyasta hizmet isteyeceğiz. Sonra, Parti teşkilâtında, memleketin siyasî terbiyesi ve inkişafı için, vatandaşlarımız, geniş hizmet sahaları bulacaklardır. Diyebilirim ki, gelecek intihaplardaki mebus namzetleri, Halkevlerinin ve Partinin dört senelik faaliyeti esnasında kendi kendilerini kolaylıkla göstermiş olacaklardır. Vatandaşlarım, bilirler ki, bir siyasî partinin yüksek idaresi tarafından, müntehiplere, namzet gösterilmesi tabii bir şeydir. Bizim ananemiz de böyledir. Bununla beraber, namzetlerin halkla temasını daha ziyade arttıracamız ve riyaset divanının takdiri ile parti teşkilâtının takdirini daha yakından birebiriyle temasa getirecek usulleri şimdiden tecrübe ve tekâmül ettireceğiz.

Aziz vatandaşlarım,

Halkçı bir idarenin bütün yüksek ve ileri tekâmülleri siyasî hayatımızda mütemadiyen tahakkuk ettirilecektir. Milletın mürakabesi, idare üzerinde hakikî ve filî olmadıkça ve böyle olduğuna milletçe kanaat edilmedikçe, halk idaresi vardır denilemez.

Onun için, Büyük Millet Meclisinin vazife ifa etmesi en ufak bir tereddüde mahal vermeyecek selâbette olacaktır. Büyük. Millet Meclisi, milletın dahilî ve haricî bütün emniyetlerinin hakikaten kudretli ve uyanık teminatı olacaktır. Büyük Millet Meclisi, milletın menfaat ve ideallerini hakikaten temsil eden bir millet hülâsası vaziyet ve itibarında bulunacaktır. Onun için, onun teşekkülünde ve onun çalışmasında hepimizin en temiz gayretlerimiz ve emellerimiz mündemîç bulunacaktır. Geçmiş meclisler is-

tiklâl zaferinin kazanılmasında ve on beş senedir iftihar ettiğimiz bütün icraatta, başlıca mesnet ve kudret olmuşlardır. Geçmiş Büyük Millet Meclislerini, milletimiz ve tarihimiz hürmetle yad edecektir. Bizim Büyük Millet Meclisinin yeni intihabı vesilesiyle onun vasıflarından ve vazifelerinden yeniden bahsetmemizin sebebi, ona millet hayatında yeni bir tekâmül temin ettirmek içindir. Şüphe yoktur ki, bugün istikrar bulmuş bir millî varlıktan ve feyizli inkılaplarla teşekkül etmiş yeni cemiyetin emniyet ve huzurundan bahsedebilmemiz, on beş senelik Atatürk idaresinin müspet neticesi olarak mümkün olmaktadır. Atatürk'ün ebedî adını hep beraber yüreklerimizden taşan sevgi ve tazim İlişlerde yâd edelim. Onun hatırasına karşı samimiyet tezahüratımızla yeryüzü göklere kadar bir daha çınlasın .

Aziz vatandaşlarım,

Biz, halk idaresinin, milletimizin bünyesine ve arzusuna en uygun geldiği kanaatindeyiz. Halk idaresinin en nazik tarafı, bunun anarşiye ve zora meydan vermemesini tanzim edebilmektir. Çünkü, gerek anarşi, gerek zor, halk idaresinin muhitinde külfetsizce dolaşabilen ve o idareyi kökünden tahrip etmeye istidatlı olan hastalıklardır. Bu hastalıklara karşı, yetişmiş vatan evlatlarının kâfi derecede olgun ve yurt düşünür olmaları ile mukavemet edilebilir. Büyük Millet Meclisinin bünyesinde ve şuurlandığı tesanüt ve vatanın yüksek emniyetini muhafaza kaygısı, teminatların en başında olanıdır. Görüyorsunuz ki, halk idaresinin feyizli hizmetlerini tahakkuk ve tekâmül ettirebilmek için de kıymetli şartlar vardır.

Sevgili vatandaşlarım,

Yeni seçim başında, hükümet programının ve icraatının çerçevesi haricinde olan bir iki noktadan aziz memlekete hitap etmek istedim. Bütün dünyanın dikkatli gözleri önünde, birlik ve beraberlik kütlesi gösteren kudretli Türk milleti, kendine ve idaresine itimadını göstermek için yeni bir fırsat bulacaktır. Hep beraber bu imtihandan şerefle ve muvaffakiyetle çıkacağımıza eminim.

**Reisicumhur ve C. H. P. Genel Başkanı İsmet İnönü'nün T. B. M. M.
nin altıncı intihap devresi için icra olunan seçim münasebetile Türk
milletine beyanması:**

Sevgili vatandaşlarım!

Büyük Millet Meclisini teşkil edecek yeni namzetleri huzuruza takdim ediyorum. Bu namzetleri intihap ederken bize yalnız vazifemizin vicdanî ilcası ile vatandaşlarımızın, temayülü rehber olmuştur.

Asil milletimizin büyük Meclis âzaları üzerindeki itimadının derecesini anlayabilmek için, Parti teşkilâtında, ve halk tabakaları arasında çok dikkatli tetkikler yaptık; memleketin geniş mıntıklarında Partiye mensup ikinci müntehiplerin takdir ve tavsiyeleri demek olan istişare reylerine müracaat ettik. Kat'î namzetleri yüksek reynize arz ederken vatanın mukadderatına dört sene müddetle hâkim olacak mebuslar üzerinde milletimizin takdir ve itimadını azamî derecede toplayabilmiş olduğumuz kanaatindeyiz.

Vatandaşlarım!

Millet hizmetindeki vazifelerin iç ve dış siyaset âleminde çetin olduğu devirlerde yaşıyoruz. Canlı inkişaf halinde olan büyük bir milletin, her istikamette bir çok ihtiyaçları ve meseleleri karşındayız. Cumhuriyetin vatana temin ettiği emniyet ve imarı, geniş olarak ilerletmek istiyoruz. Vatandaşlar arasında huzur ve hürmetin muhafazasını, vazifelerimizin başında tutuyoruz. Cumhuriyet Halk Partisinin, memleketin bütün çalışkan ve kıymetli evlatlarını hizmet yoluna sevk etmekteki muvaffakiyeti, her gün daha ziyade kendini göstermektedir. Nifaksız ve huzur içinde bir çalışma hayatının nimetlerini vatandaşlara temin etmek, başlıca emelimizdir.

Aziz vatandaşlarım!

Haricî siyaset sahasının şüpheli ve karışık bir devrinde bulunduğumuz, uyanık gözlerinizden gizli kalmaz. İnsanlığın büyük facialar karşısında kalması ihtimali, her zamandan ziyade artmıştır. İnsanlık ailesinin mühim bir uzvu olan Türkiye'nin, ne vazifeler karşısında bulunacağı-

nı kat'î olarak tespit etmeye imkân yoktur. Bu ihtimaller karşısında ancak kudretli milletler kendilerini ve insanlığı, kurtaracaklardır. Kudretli milletler, muhabbet ve emniyete dayanan bir birlik içinde vatanlarının yüksek menfaati için her fedakârlığı yapmaya hazır olan imânlı, iradeli milletlerdir. Biz, bu milletlerin başında bulunanlardan olduğumuz kanaatini, cesaretle söyleyebiliriz. Reylerinizde göstereceğiniz kalbi beraberlik ile itimat, milletimizin kudretine yeni bir delil olacaktır.

Aziz vatandaşlarım!

Cumhuriyet; imar, kültür, endüstri programlarına geniş miyasta devam edecektir. Fakat bilhassa köylü ve çiftçi halkımızın kazancını arttırıp maişet seviyesini yükseltmek, bunun için geniş miyasta ziraat ve ilk tahsil imkânlarını bulmak, başlıca emelimiz olacaktır. Bütün idare düzeninin, halk içinde, halkın meselelerde yoğrulmuş, müstakim ve muntazam işleyişinin semereleri; hattâ İktisadî elan verimli tedbirlerin başındadır kanaatindeyiz.

Aziz vatandaşlarım!

Bana ve riyaset etmekle iftihar ettiğim Cumhuriyet Halk Partisine yüksek itimadınızı lâyük görmeyi isterim. Ben ve Büyük Millet Meclisi âzası arkadaşlarım, itimadınızı, kıymetli bir emanet gibi vicdanımızın içinde muhafaza edeceğiz. Size, açık alınla işlerimizin hesabını vermek, hiç göz önünden ayırmadığımız bir borç olacaktır. Türk milleti, ilerleyen ve daima yükselen bir heybetli varlıktır. İçerideki ihtiyaçlar ve sıkıntılar ne kadar çok olsa, dışardaki siyaset buhranları ne kadar karışık ve dolaşık görünse, bütün bu zor şartların içinden Türk milletinin itibar ve refahı artmış ve genişlemiş olarak çıkacağına, samimi ve kat'î olarak inanıyoruz, güveniyoruz. 24.3.939

Türkiye Reiscumhuri
Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı
İsmet İnönü

Tayinler

1 — Dahiliye Vekâleti Sicil ve muamelât umum müdür muavini Halit Akalın'ın emniyet umum müdürlüğü muavinliğine terfian tayini tensip kılınmıştır.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

Başvekil
Dr. R. Saydam

27.2.1939
Reisicumhur
İsmet İnönü
Dahiliye Vekili
Fayık Öztrak

Kararname

Yahya Sezai Uzay'ın mebusluğa intihabı dolayisile açılan Eskişehir valiliğine eski Çanakkale mebusu Şükrü Yaşın'ın tayini, Dahiliye Vekilliğinin 29/3/939 tarih ve 868 sayılı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 29/3/939 tarihinde onanmıştır.

29/3/939
Reisicumhur
İsmet İnönü

Başvekil
Dr. R. Saydam

Adliye Vekili
T. F. Silay

M. M. Vekili
N. Tınaz

Dahiliye Vekili
Fayık Öztrak

Hariciye Vekili
Ş. Saraçoğlu

Maliye Vekili
F. Ağralı

Maarif Vekili
H. Â. Yücel

Nafia Vekili
A. Çetinkaya

İktisad Vekili
H. Çakır

S. İ. M. Vekili
Dr. H. Alataş

G. İ. Vekili
Rana Tarhun

Zr. Vekili
Muhlis Erkmen

1— Açık olan 80 lira maaşlı İstanbul Vali muavinliğine, nüfus işleri umum müdür muavini Muzaffer Akalın'ın tayini tensip edilmiştir,

2— Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur
2.3.1939

Reisicumhur
İsmet İnönü

Başvekil
Dr. R. Saydam

Dahiliye Vekili
Fayık Öztrak

1 — Açık olan Kangal Kaymakamlığına Boğazlıyan Kaymakamı Hulusi Özelçinin naklen tayini tensip edilmiştir.

2: — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

27/2/1939

Reisicumhur
İsmet İnönü

Başvekil
Dr. R. Saydam

Dahiliye Vekili
Fayık Öztrak

1— Açık bulunan Başvekâlet müsteşarlığına kadroda muhassas yüz elli lira maaşla Dahiliye Vekâleti müsteşarı Vehbi Demirel tayin olunmuştur.

2— Bu kararnamenin icrasına Başvekâlet memurdur.
29.3.1939

Başvekil
Dr. R. Saydam

Reisicumhur
İsmet İnönü

1— Başvekâlet müsteşarlığına tayin edilen Vehbi Demirel'den açılan Dahiliye Vekâleti müsteşarlığına Konya Valisi Nazif Erginin tayini tensip edilmiştir.

2— Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

29.3.1939

Reisicumhur
İsmet İnönü

Başvekil
D. R. Saydam

Dahiliye Vekili
Fayık Öztrak

Takdir edilenler

Takdirname ile takdir edilen Valiler

Ağrı Valisi Burhanettin Üçüncü
Tekere:

Umumi Müfettişliğin iş'-
arına matuf imâr yolundaki mu
vaffakiyetli hizmetinden dolayı Vekâlet
makamınca takdir edilmiştir.

Takdirname ile taltif edilen kaymakamlar

Tutak Kaymakamı Mu-
zaffer Kuşakçioğlu:

Üçüncü Umumi Müfettişliğin iş'-
arma matuf imâr yolundaki mu
vaffakiyetli hizmetinden dolayı Vekâlet
makamınca takdir edilmiştir.

Patnos Kaymakamı Mu-
zaffer Güven:

Üçüncü Umumi Müfettişliğin iş'-
arma matuf imâr yolundaki mu
vaffakiyetli hizmetinden dolayı Vekâlet
makamınca takdir edilmiştir.

Nizamnameler

Kararname No. 10565

Neşir tarihi: 24.3 1939

İş İhtilâflarım Uzlaştırma ve Tahkim Nizamnamesi

BİRİNCİ KISIM

Mümessil işçiler seçimi

Madde 1 — İş Kanununa tâbi işyerlerinde işverenle işçiler arasında zuhur edecek (tek başlı) veya (toplulukla) iş ihtilâflarını uzlaştırmaya çalışmak ödevini yapmak üzere, her iki senede bir .mart iptidasından mayıs sonuna kadarki devre içinde İş Kanununun 78 inci maddesi mucibince ce mümessil işçi ödevini yapmağa ehliyetli işçilerin genel seçimi yapılır.

Madde 2 — Birinci maddede yazılı genel seçimler bittikten sonra yeniden açılacak işyerlerinde seçim, işyerinin faaliyete başladığı tarihten itibaren üç ay zarfında ikmal olunur. Bu suretle sonradan seçilmiş olan işçilerin mümessillik ödevini yapmak salâhiyetleri, yeni genel seçim neticesinde taayyün edecek yeni mümessil işçilerin vazifeye başlamalarına kadar devam eder.

Madde 3 — Yılın her hangi bir devresinde faaliyetini artıran işyerlerinde eskiden mevcut daimî işçilerle bunlara ilâveten, işbu fazla faaliyet devresine mahsus olmak üzere, alınan yem işçilerin yekûnu İş Kanununun 78 inci maddesindeki nisabları aşarak ona göre mümessil işçiler sayısının da artırılması lâzım gelirse, yeni işçilerin alındığı tarihten itibaren on beş gün zarfında bütün işçiler tarafından işbu yeni gelen işçiler arasından muvakkat ve munzam mümessil işçi ödevini yapmağa ehliyetli olanlar seçilir.

Fazla faaliyet devresi hitam bulup ta yeni gelen işçiler işten çekilince muvakkat ve munzam mümessil işçilerin de sıfatları nihayet bulur.

Madde 4 — Yılın herhangi bir devresinde faaliyette

bulunup öteki devresinde büsbütün faaliyetten kalan işyerlerinde işin başladığı tarihten itibaren on beş gün zarfında o devreye mahsus olmak üzere seçim yapılır.

Madde 5 — Bir iş verenin aynı şehir dahilinde ayrı ayrı mahallerde bulunan işyerlerinde, birbirinin aynı veya mütemmimi yahut müteferri işleri gören işçilerin topyekun sayısı itibara alınarak ona göre lâzım gelen sayıda müşterek mümessil işçi ödevini yapmağa ehliyetli işçiler seçilir.

Madde 6 — İşçilerinin bir kısmı, muayyen veya gayri muayyen devrelerde mütevaliyen değişmekte olan işyerlerinde (bazı maden ocaklarında olduğu gibi) seçim, münhasıran daimî işçiler arasından bu işyerinin en faal devresindeki işçi sayısı esas tutularak yapılır.

Muayyen veya gayri muayyen zamanlarda işçilerin hepsi birden değişmekte olan işyerlerinde ise her bir yeni gelen işçi kitlesi tarafından işe girdiklerinin ilk haftası içinde seçim yapılır.

Madde 7 — Mümessil işçi seçimine ait işlerle mümessil işçilere vazifeleri icabı terettüp eden çalışmaların, iş saatleri haricinde yapılması esastır. Ancak fevkalâde vaziyetlerde işveren veya işveren vekilinin muvafakatile, seçim veya uzlaştırma işleri iş saatlerinde de yapılabilir.

Madde 8 — Mümessil işçi ödevini yapmağa ehliyetli olarak seçilebilmek için:

- a) Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde bulunmak,
- b) 18 yaşını doldurmuş olmak,
- c) Dolandırıcılık, emniyeti suiistimal, hırsızlık, sahtekârlık, yalan yere yemin, yalan yere şehadet, cürüm tasnii ve iftira suçlarından birile veya aleltilak üç aydan fazla hapis cezasına mahkûm olmamış bulunmak,
- ç) Bu Nizamnamenin neşri tarihinde mevcut olup daimî surette faaliyette buluna gelen işyerlerinde altı aydan beri ve senenin yalnız muayyen bir mevsiminde faaliyete geçen yahut faaliyetini arttırması dolayısıyla bu nizamnamenin 3 üncü maddesine tevfikan muvakkat ve munzam mümessil işçiler seçilmek icabeden işyerleri ile seçimin ya-

pıldığı tarihte henüz altı aylık bir faaliyet devresi geçirmemiş olan yeni işyerlerinde faaliyetin başladığı ilk iş haftasından beri çalışır işçi bulunmak,

- d) Ecnebi bir memleketteki her hangi bir müessese tarafından Türkiye'ye muvakkat bir işin icrası için gönderilmiş olmamak,
- e) İş veren vekili vaziyetinde bulunmamak,
- f) İşverenin veya işveren vekilinin yahut müteahhidinin kan sıhriyet veya civar hısımlı yahut kefil olmamak,
- g) İşverenin veya işveren vekilinin evinde yaşayan veya iaşesi bunlar tarafından deruhte edilen kimselerden bulunmamak lâzımdır.

Madde 9 — İş Kanununun 78 inci maddesinde yazılı sayılarda mümessil işçi ödevini yapmağa salâhiyetli işçilerin ayırt edilebilmesi için:

- a) İşçi sayısı 50 ye kadar olan işyerlerinde altı, 51 den 200 e kadar olan işyerlerinde dokuz, 201 den 1000 e kadar olan yerlerinde on iki ve 1,000 den yukarı olan işyerlerinde on beş işçi seçilir.
- b) Bu nizamnamenin 3 üncü maddesine göre yapılacak muvakkat ve munzam mümessil işçi seçimlerinde de, mevcut mümessil işçilere ilâveten kanunun 78 inci maddesi hükmü dairesinde daha kaç mümessil işçi bulunmak lâzım geliyorsa o sayının üç misli işçi seçilir.
- c) Yukarıki (a) veya (b) bendleri mucibince mümessil işçi ehliyetinde olmak üzere seçilenlerden sırasile kazandıkları reye göre İş Kanununun 78 inci maddesinde yazılı sayılarda işçiler, mümessillik ödevlerini yapmak salâhiyetini haiz olurlar. Diğerleri ise ancak 22 inci maddede yazılı hallerde işbu salâhiyetli işçiler yerine geçmek üzere önceden seçilmiş olmak vaziyetinde kalırlar.
- ç) Müddeti biten işçilerin tekrar seçilmeleri caizdir.

Madde 10 — 9 uncu maddede beyan olunan seçimlerin hazırlığı, idaresi ve neticelendirilmesi işleri «Seçim Heyetleri» marifetile yürütülür. «Seçim Heyetleri» şu suretle taayyün eder: 8 inci maddede beyan olunan şartlara uygun vasıfta işçiler arasından, önce okuma - yazma bilenler (bunların da tahsil derecesi üstün olanları) ve sonra işye-

rindeki kıdemleri fazla bulunanlar tercih edilmek ve bu vasıflarda birlik halinde en yaşlıları alınmak ve tercih sebeplerine göre sıralanmak kay-dile, işveren veya işveren vekilli tarafından,

- a) İşçi sayısı 50 ye kadar olan iş yerlerinde dört,
- b) 51 - 500 işçi çalışan işyerlerinde altı,
- c) 500 den fazla işçi bulunan işyerlerinde ise on işçi ayırt edilerek

bunların adları, soyadları, doğum yerleri, varsa işçilik numaraları açık ve okunaklı bir surette yazılıp, işyerinde bütün işçilerin kolaylıkla görebilecekleri bir veya bir kaç yere asılır. Bu ilânın asıldığı günden itibaren iki iş günü içinde, işyerinde çalışan işçiler sayısının beşte biri kadar işçi tarafından işveren veya işveren vekilline baş vurularak ilânda isimleri yazılmış olanlar hakkında itirazda bulunulursa itiraza uğrayan işçiler listeden çıkarılır. İtiraza uğrayanlar çıkarıldıktan sonra listede seçim heyeti için muayyen miktarda işçi kalırsa bunlar seçim heyetini teşkil eder.

İtiraza uğrayan işçiler listeden çıkarıldıktan sonra listede seçim heyeti için muayyen miktarda işçi kalmaz veya listede yazılı olanların hepsi itiraza uğramış bulunur ise' işveren veya işveren vekili diğer işçiler arasından yukarıda yazılı vasıf ve şartlara göre münasiplerini ayırarak yeni bir liste yapmaya mecburdur. İlk listeden itiraza uğramayanlar bu yeni listeye aynen ithal edilir.

Seçim heyetini teşkil edecek işçilerin tefrikinde işveren veya işveren vekili, işçilerin hoşnutsuzluğuna meydan vermemeye itina etmek ve bu hususta, hüsnü niyet göstermekle mükelleftir.

Yukarıda beyan olunduğu üzere seçim heyeti listesinin işyerinde asıldığı günden itibaren 2 iş günü geçtikten sonra, buna ait itirazlar artık dinlenmez. Gerek ilk listeye gerek itiraz vuku bulup ta yukarıda yazılı şekilde sonradan tanzim olunan listeye başkaca itiraz yapılmadığı taktirde listede yazılı olanların baştan itibaren sıra ile yarısı seçim heyeti olarak taayyün etmiş olur.

Madde 1 — Seçim heyeti, kesin olarak taayyün etmesini müteakip vazifeye başlayarak:

O iş yerinde Nizamnamenin 9 uncu maddesine göre kaç işçi seçilmesi lâzım geldiğini, seçimin nerede hangi gün ve saatte yapılacağını, işyerinde birden fazla işçi postası çalışıyorsa veya 5 inci madde mucibince müşterek mümessil işçi seçilecekse her bir postadaki yahut işyerinin muhtelif yerlerde bulunan subelerindeki işçilerin reylerini nerede ne zaman ve nasıl kullanacaklarını bir yazı ile teshil eder.. Bu yazının altını, işyerinin unvan ve adresile kendi İsim ve soyadlarını tasrih ederek, işveren veya işveren vekili ve yine isim ve soyadlar ile işyerindeki vazifelerini ve varsa numaralarını yazarak seçim heyeti azası imzalarlar.

Beş nüsha, olarak tanzim edilecek olan bu yazının birincisi İş Dairesinin ilgili teşkilâtına, İkincisi o mahallin en büyük mülkye memuruna üçüncüsü bağlı bulunduğu zabıta teşkilâtına derhal gönderilir. Dördüncüsü işveren nezdinde kalır. Beşincisi ve icab ediyorsa bunun birkaç sureti de reylerin verileceği tarihten üç gün evvel işyerinde işçilerin kolaylıkla görebilecekleri bir veya bir kaç yere asılır.

Madde 12 — İşçiler, tayin olunan gün ve saatte, Nizamnamenin 9 uncu maddesinde tasrih edilen sayıda işçilerin isimlerini, soyadlarını, doğum yerlerini, varsa işçilik numaralarını) rey pusulasına yazarak imzalıdıktan sonra seçim heyetine verirler.

Madde 13 — Seçim heyeti zaruret görürse reylerin toplanmasını başka bir güne bırakır. Bu taktirde, tehirin sebebimi, seçime hangi gün ve .saatte devam edileceğini yazı ile tespit eder. Seçim heyeti ile işveren veya işveren vekili tarafından imzalanacak olan bu yazının bir nüshası derhal İş Dairesinin Siğili teşkilâtına, bir nüshası da işyerinin bulunduğu mevkiin en büyük mülkiye memuruna üçüncüsü zabıta teşkilâtına gönderilir. Dördüncü nüshası İş verenin nezdinde kalır. Beşinci nüshası ve icabederse bir kaç sureti de işyerinde bütün işçilerin kolaylıkla görebilecekleri bir veya bir kaç yere asılır.

Madde 14 — Toplanan rey pusulaları seçim heyeti tarafından tasnif edilir. Mûsavi rey kazananlardan evvelâ tah-

sil derecesi, sonra işyerindeki kıdemi ziyade bulunan ve bunlarda da müsavat halinde yaşı fazla olan tercih edilir. Bütün bu tercih derecelerinde müsavilik görülürse kur'aya müracaat olunur.

Madde 15 — Seçim Heyeti, reyleri tasnif ederek, seçilmiş işçileri 14 üncü maddeye göre sıraya koyduktan sonra, işveren veya işveren vekili ile, yahut bunlardan birinin müessesedeki diğer memurlar arasından tanzif edeceği kimse ile, birlikte seçilen işçilerin 8 inci madde şartlarına uygun olup olmadıklarını inceleyerek alman neticeleri bildiren bir secim mazbatasını tanzim eder. Bu mazbataya, seçilmiş olan işçilerden, rey sayısı sırasile, 9 uncu maddede yazılı sayıda işçilerin adları ve soyadları, doğum yer ve tarihleri, ikametgâh adresleri, işyerindeki vazifelerle varsa işçilik numaraları ve her birinin kazandığı rey miktarı yazılarak kimlerin mümessil işçi ödevlerini yapmak ehliyetini ihraz eylediği tespit olunur. Mazbata, seçim heyeti üyeleri ve mümessil işçi ödevini yapmak ehliyetini iktisap etmiş işçiler ile işveren veya işveren vekili tarafından imzalanır.

Fazla rey almış işçilerden bir veya bir kaçının 8 inci maddedeki şartlara uygun vasıflarda bulunmamaları sebebiyle yahut seçim neticesine göre mümessillik ehliyetini kazanmış olmak vaziyetini kabul eylememeleri dolayısıyla yeklerine sıra ile onlardan sonra, rey almış olan diğer işçiler seçilerek 9 uncu maddede yazılı sayıların doldurulması icabederse, keyfiyet o suretle mazbatada tasrih edilir; ve gerek böylece rey sırasından çıkanların gerekse yerlerine geçenlerin hüviyetlerine müteallik malûmat dahi yukarıda yazılı şekilde dercedildikten sonra mazbata yine yukarıda yazdı kimseler ile, bunlara ilâveten, rey sırasından çıkmış olan işçiler tarafından da imzalanır.

Beş nüsha olarak yazılacak bu seçim mazbatasının birinci nüshası İş Dairesinin ilgili teşkilâtına, İkincisi o mahallin en büyük mülkiye memuruna, üçüncüsü o mahallin bağlı bulunduğu mevkideki zabıta teşkilâtına derhal gönderilir. Dördüncüsü işveren nezdinde kalır. Beşincisi ve lüzum varsa bunun bir kaç sureti de hemen işyerinde işçi-

ler tarafından kolaylıkla görülebilecek bir veya bir kaç yere asılır.

Madde 16 — Yukarı ki maddede beyan olunduğu üzere, mümessil işçi ödevlerini yapmağa ehliyetleri taayyün etmiş olan işçilerin hepsi birden bu vaziyetlerini kabul etmezlerse yahut 8 inci maddedeki şartlara uygun bulunmamaları dolayısıyla rey kazanma sırasından çıkarılan işçi veya işçiler 9 uncu maddede sayıları doldurmak üzere geçirilecek diğer seçilmiş işçiler bulunmazsa veya sayıları kâfi gelmezse bütün seçim iptal edilerek tekml işçilere yeni baştan seçim yaptırılır.

Madde 17 — İşveren veya işveren vekili, seçim mazbataları ile seçim heyetince tanzim olunan diğer evrakı ve rey pusulalarını ikinci seçim yapıncaya kadar, muntazam ve temiz bir şekilde, emin bir surette muhafaza etmek ve ilgili makamlar veya resmî memurlar tarafından vaki olacak her bir talepte bunları derhal ibraz eylemek ve icabı halinde salâhiyyettar makam veya memurlara götürüp tevdi etmekle mükelleftir.

Madde 18 — İş Dairesinin (ilgili teşkilâtınca lüzum görüldüğü takdirde, herhangi bir işyerinde seçim muameleleri, o teşkilâtteki memurlardan birinin nezaret ve murakabesi altında yürütülür.

Madde 19 — A) Seçim heyetinin işine karışmak,

B) Kendisinin veya başkasının seçilmesini temin için seçicileri tehdit etmek,

C) Rey pusulalarını, seçime ait evrakı tahrif, tahrip veya yok etmek,

ç) Seçimin selâmetle icrasına mâni olacak hal ve hareketlerde bulunmak yasaktır.

Madde 20 — İşveren veya işveren vekili, seçim heyetine yahut mümessillik ödevini yapan işçilere, vazifelerinin ifası için ihtiyaç hasıl olduğu takdirde, işyeri dahilinde- bir yer göstermekle, bunların her türlü yazı işlerinin vesair muamelelerinin yolunda yürütülmesini teminen bizzat yahut tavzif edeceği bir memur ile icabeden yardımlarda bulunmakla ve muhabere masraflarını ve kırtasiye levazımını vermekle mükelleftir.

Madde 21 — Yapılan seçimler hakkında herhangi bir suretle İş Dairesinin ilgili teşkilâtına vaki olacak şikâyet veya ihbarlar, seçim neticesinin ilânından itibaren bir ay geçtikten sonra mesmu olmaz.

Yukarıda yazılı mühlet içinde yapılan şikâyet veya ihbar üzerine İş Dairesinin ilgili teşkilâtı tarafından icra edilecek tahkikat neticesine göre seçim, ya tamamen iptal edilerek 15 gün içinde yeniden seçim yaptırılır, yahut seçilmiş bulunan işçilerden bir veya bir kaç çıkarılarak yerlerine onlardan sonra rey almış işçilerden rey sırasile tayin edilir.

Bundan maada,:

- a) Seçilmiş olan işçilerden bir veya bir kaçının seçilme ehliyeti şartlarından birine aykırı halî seçim devresi içinde herhangi bir vakitte sabit olursa,
- b) Bu işçilerden bazılarının mümessilliğe ait ödevlerini yapmadıklarına veyahut gereği gibi ifa etmediklerine dair vuku bulacak şikâyet üzerine yürütülen tahkikat neticesinde bu halleri tahakkuk ederse.

İş Dairesinin ilgili teşkilâtı bunları mümessil işçi ödevini yapmaktan menederek yerlerine mümessillik ödevini yapmak ehliyetile seçilmiş olanları rey sırasile geçirir.

- c) Ancak idari veya inzibati bakımdan lüzum görülürse İş Dairesinin ilgili teşkilâtı o işyerinde yeni baştan seçim yaptırmak salâhiyetini de haizdir.

İş Dairesi teşkilâtı yukarıda yazılı hallerde keyfiyeti işyerinin bulunduğu mevkideki zabita teşkilâtına ve işverene veya işveren vekiline yazı ile tebliğ eder. Bu yazının bir veya bir kaç sureti işveren veya işveren vekili tarafından işyerinde işçilerin görebileceği bir veya bir kaç yere asılır.

Madde 22 — 9 uncu maddenin (c) bendi mucibince mümessil işçi salâhiyetini kullanarak iş ihtilâflarını kotarma, uzlaştırma, işverenle veya işveren vekili ile müzakere edip anlaşma ödevlerini yapan ve kanunen muayyen sayıda olan işçilerden vefat veya mümessillikten istifa edenlerin yahut o işyerindeki işinden çıkanların veya çıkarılanların yerlerine, mümessilliğe ehliyeti olarak önceden seçilmiş bulunan diğer işçiler, kazanmış oldukları seçim rey-

leri miktarlarına göre sıra ile derhal mümessil olurlar. Bu taktirde beş nüsha olarak tanzim edilen mazbata, mümessiller ile işveren veya işveren vekili tarafından imzalanarak, birinci nüshası İş Dairesinin ilgili teşkilâtına, ikincisi o mahallin en büyük mülkiye memuruna, üçüncüsü o mahallin bağlı bulunduğu zabıta teşkilatına gönderilir. Dördüncüsü işveren veya işveren vekiline verilir; beşincisi ve lüzumu halinde bunun müteaddit suretleri işyerinde bir veya bir kaç yere asılır. Bundan başka, mümessil işçilerin toplantılarına herhangi bir sebeple gelemeyen salâhiyetli işçinin yerine dahi evvelce mümessillik ehliyetinde seçilmiş bulunan işçilerden biri, o toplantıya mahsus olmak üzere, mümessil sıfat ve salâhiyetile geçerek kotarılabilecek meselenin müzakere ve kararına iştirak eder. Bu taktirde, yukarıki fıkrada beyan olduğu gibi mazbata tanzimine hacet olmayıp ancak keyfiyetin toplantı zabıtına geçirilmesiyle iktifa edilir.

Şu kadar ki, ardı ardına üç toplantıya, yahut bir ay zarfında muhtelif beş toplantıya, meşru mazereti olmaksızın gelmeyen mümessil işçimin bu sıfat ve salâhiyeti kendiliğinden zail olarak yerine, mümessillik ehliyetli diğer işçilerden en fazla seçim reyini almış bulunanı, kati surette mümessil olur. Bu taktirde, yine beş nüsha mazbata yapılarak birinci fıkrada yazılı tarzda muamele olunmak icabeder.

Madde 23 — Mümessillik ehliyetinde olan işçilerin, mümessilliği icraya salâhiyetli arkadaşları yerine geçmek veya 21 ve 22 inci maddelerde yazık sebeplerden dolayı eksilmek suretiyle mevcutları kalmayıp da, İş Kanununun 78 inci maddesinde yazılı sayılarda bulunması lâzım gelen mümessillerden dahi aynı sebeplere binaen kat'î surette eksilmeler vaki olursa, o taktirde eksilen mümessil sayısının üç misli işçi yeni baştan işyerindeki bütün işçiler tarafından seçilerek, bunların kazandıkları rey miktarı sırasına göre üçte biri mümessil, ve mütebaki üçte ikisi ise mümessillik ehliyetli işçi olur. Bu suretle sonradan seçilen işçiler için dahi beş nüsha seçim mazbatasını yapılarak 15 inci maddeye tevfikân muamele olunur.

İşbu yeni secden işçilerin mümessillik ödevlerini ifaya

salâhiyet veya ehliyetleri, ileride yapılacak ikinci seçim neticesine kadar devam eder.

Madde 24 — 9 uncu maddenin (c) bendi mucibince" mümessil olan işçiler, kendi aralarından, mümessillik işlerini düzgün surette yürütmeye en kabiliyetli olan ve tokuma - yasma bilen (tahsili üstün olan) birisini birinci mümessil» olarak ayırt ederler.

«Birinci mümessil» her hangi bir meselenin . müzakeresi için toplanılacak gün ve. saati işverenle veya işveren vekili ile görüşerek tespit ettikten sonra mümessil (arkadaşlarını toplantıya çağırarak, mümessiller heyetinde kotalarılacak işleri tanzim eylemek ve 22 inci maddenin herhangi bir fıkrası hükmünce mümessil işçilerden birinin yerine, mümessil olma ehliyetime evvelce seçilmiş bulunan diğer arkadaşlarından birinin geçmesi lâzım gelirse bu hususu idare etmek vazifelerini yapmakla mükelleftir.

«Birinci mümessil» in bulunmadığı zamanlarda, yukarıda yazılı vazifeler diğer mümessillerden biri tarafından ifa olunur.

Madde 25 — Mümessil olan ve mümessillik ödevlerini yapmağa ehliyetli olarak seçilmiş bulunan işçilerin gerek işverene gerek işveren vekiline gerekse diğer işçi arkadaşlarına ve iş yerindeki sair memurlara karşı hürmet ve nezaket haricinde yahut inzibatı bozar şekilde hareket ve muamelelerde bulunmaları ve mümessillik vazifelerini bahane ederek işlerinde ihmal ve teseyyüp göstermeleri yasaktır.

İşveren veya, işveren vekili de bu işçilerden her hangi birini İş Kanunu hükümlerine tevfikan işten çıkarmak isterse İş Dairesinin ilgili teşkilâtına keyfiyeti sebeplerle haber vermekle mükelleftir.

İKİNCİ KISIM

Uzlaştırma

Madde 26 — Her hangi bir işyerinde çalışmakta olan işçiler sayısının beşte biri kadar işçinin aynı mesele hakkında birleşmesi suretile işveren, veya işveren vekilile aralarında çıkmış olan ihtilâflara (toplulukla, iş itilâfi) de-

nir. Şu kadar ki çalışmakta olan işçi sayısının beşte biri on kişiden az işyerlerinde işçilerle işveren veya işveren vekili arasında, aynı mesele hakkında çıkacak olan ihtilâfların toplulukla iş ihtilâfi sayılabilmesi için her halde en. a i. 10 kişinin bu 'ihtilâfa iştirak etmiş obuası şarttır.

Madde 27 — Bir işyerinde çalışmakta olan işçilerden bazılarının kendi hak ve menfaatleri için işveren veya işveren vekili ile aralarında' ayrı ayrı çıkan ihtilâflara (tek başlı iş ihtilâfi) denir.

26 ncı maddede yazılmış olan nisablardan az sayıca işçilerin aynı mesele hakkında birleşmek suretile dahi işveren veya işveren vekili ile aralarında çıkacak ihtilâflar (tek başlı iş ihtilâfi) mahiyetinde olup İş Kanununun 79 uncu maddesi mucibince ve işbu Nizamnamenin 30, 31, 32, 33 ve 34 üncü hükümlerine göre muameleyle tâbi tutulur.

Fevkalâde haller müstesna, olmak üzere mümessil işçi veya işçilerden biri, toplulukla iş ihtilâfi zuhurunda ise 24 üncü maddede beyan olunan nisabı dolduran işçilerden her hangi biri veya bir kaçı yahut işveren veya işveren vekili birinci mümessil işçiyi ya doğrudan doğruya yahut diğer mümessil işçilerden biri vasitasile haberdar ederler.

Fevkalâde haller müstesna om ak üzere mümessil işçiye veya diğer mümessil işçilerden birine iş saatleri dışında, müracaat olunur.

Mümessil işçilerle işveren veya işveren vekili, birinci mümessilin ve bunun bulunmadığı zamanlarda diğer mümessillerden birinin 24 üncü maddede yazılı şekilde tespit olunacak gün ve saatte yapacağı davet üzerine toplanıp ihtilâfi kotarmağa çalışırlar. İcabına göre ihtilâfla ilgili olan işçiyi veya işçileri yahut bunlardan bir kaçını dinlerler. Toplantıda tespit edilecek uzlaşma şeklini ilgili işçi veya işçilere anlatırlar. Teklif olunan uzlaşma şekli ilgili işçi veya işçiler tarafından kabul edilip edilmemesine göre aşağıdaki maddelerde yazılı, tarzlarda muamele yürütürler. Toplantıda bütün mümessillerin veya 22 inci maddeye tevfikan bunların yerine geçmiş olan mümessillik ehliye-

tini haiz diğer işçilerin ve işveren veya işveren vekilinin hazır bulunmaları şarttır.

Madde 29 — Her işyerinde (tek başlı) veya (toplulukla) iş ihtilâfları hakkındaki müzakere neticelerini yazmağa mahsus bir zabıt defteri bulundurulur. Zabıt defterine el ile yazılabileceği gibi sahifelerine makine ile yazılmış yatıların yapıştirılması da caizdir.

Zabıt defteri kullanmaya başlanmadan evvel her sahifesine sıra numarası konur ve sonu (bu defter sahifeden ibarettir) şerhile mümessiller, işveren veya işveren vekili tarafından imzalanır. Gerek işveren veya işveren vekili, gerekse mümessiller bu zabıt defterini iyi bir tarzda muhafaza etmek ve salâhiyettar memurlar veya makamlar tarafından vuku bulacak her bir talepte bu memur veya makamlara ibraz veya tevdi eylemekle mükelleftirler.

Madde 30 — Tek başlı iş ihtilâfı, yapılan toplantı sonunda bir uzlaştırmaya bağlanırsa, bunun mevzuu ve kotarma şekli açık ve anlaşılması kolay bir ifade ile 29 uncu maddede bahsolunan zabıt defterine yazılır ve altı işveren veya işveren vekili, mümessil işçiler ile ihtilâfa dahil bulunan işçi veya işçiler tarafından imzalanır. İşçilerden her birinin imzası üzerine adı, soyadı, varsa işçilik numarası yazılır

Madde 31 — Tek başlı iş ihtilâfı, yapılan toplantı sonunda bir uzlaşmaya müncer olmazsa, ihtilâfın mevzuu ve iki tarafın ne sebeple uzlaşmadıkları açık ve anlaşılması kolay bir ifade he 29 uncu maddede bahsolunan zabıt defterine yazılır ve altı 30 uncu maddede anılanlar tarafından yine aynı maddede beyan olunan usul dairesinde imzalanır.

Madde 32 — Tek başlı iş ihtilâfında ilgili işçiler müteaddit olup da bunlardan bir kısmı uzlaştırma şeklini kabul eder ve bir kısmı kabul etmezse, kabul edenler için 30 uncu, kabul etmeyenler için de 31 inci maddeye göre muamele yürütülür.

Madde 33 — Tek başlı iş ihtilâfında ilgili olanlardan birinin İş Kanununun 79 uncu maddesinin son hükmü mucibince mahkemeye müracaat edeceği beyanile vuku

bulacak talebi üzerine, 31 inci madde mucibince tanzim edilmiş bulunan zaptın bir sureti kendisine verilir. Bu suretin altı mümessil işçiler ile işveren veya işveren vekili tarafından imzalanır.

Aynı, tek başlı iş ihtilâfi hakkında mahkemeye baş vuracak işçiler müteaddit olursa, ihtilâfin uzlaştırma ile kotarılamadığına dair bu maddenin yukarıki fıkrası mucibince verilecek zabıt suretinin bir tek nüsha olması kâfidir.

Madde 34 — Tek başlı bir iş ihtilâfi için mahkemeye başvuran iş veren veya iş veren vekilde işçiler, ihtilâfin daha evvel İş Kanununun 79 uncu maddesi mucibince uzlaştırma yolile kotarılamamış olduğumun tevsiki için işbu Nizamnamenin 33 üncü maddesine göre alacağı mazbata suretini dava arzualine eklemeye mecburdurlar.

Madde 35 — Toplulukla iş ihtilâfi zuhurunda, 28 inci maddedeki usul dairesinde toplanacak olan işveren veya işveren vekili ile mümessil işçiler ihtilâfin kotarılmasına girişmeden önce, bunun 26 inci maddeye göre toplulukla iş ihtilâfi mahiyetinde bulunup bulunmadığını, toplulukla iş ihtilâfi olduğu taktirde o tarihten itibaren 26 iş haftası evveline kadar olan zaman zarfında, aynı gaye ve şekilde bir toplulukla iş ihtilâfi çıkarılıp çıkarılmadığını tetkik ederler.

Eğer bu zaman zarfında aynı gaye ve şekilde bir toplulukla iş ihtilâfi çıkarılmış bulunduğ ve hu ihtilâfin uzlaştırma veya tahkim suretile neticeye bağlandığı sabit olursa müracaatçıların talebini reddederler ve zabıt defterine ihtilâfin mevzuu ile ne için reddedildiğini yazarak imzalarlar.

Madde 36 — Toplulukla iş ihtilâfinin kotarılması için yapılan toplantı sonunda, ittifakla karar verilmek suretile, bir uzlaştırma şekli bulunursa, ihtilâfin mevzuunu, karara bağlanan uzlaştırma şeklini ve bu şeklin tatbikine, karar suretinin ilgili makama tevdiinden sonra gelen ikinci veya üçüncü veya, dördüncü veyahut beşinci iş haftalarının hangisinin ilk gününden itibaren . başlanacağını gösterir açık ve anlaşılması kolay bir ifade ile üç nüsha za-

bit varakası tanzim edilerek atları hem kendileri, hem de işveren veya iş veren vekili tarafından imzalanır.

Zabıt varakalarının bir nüshası 29 uncu maddede beyan olunan zabıt defterine yapıştırılır. İkincisi 24 saat zarfında İş Dairesinin ilgili teşkilâtına tevdi edilir veya taahhütlü mektup halinde gönderilir. Üçüncüsü ve icap ederse bir kaç sureti işyerinde bütün işçilerin kolaylıkla görebilecekleri bir veya bir kaç yere hemen asılır.

Bu uzlaştırma kararının tatbikine başlandığı günden itibaren 26 iş haftası geçmiş olmadıkça gerek işveren veya işveren vekili, gerek işçiler tarafından aynı gaye ve şekilde yeni bir toplulukla iş ihtilâfi ortaya konamaz.

Madde 37 — İş Dairesinin ilgili teşkilâtı, toplulukla iş ihtilâfi hakkında 36 ncı madde mucibince verilmiş olan uzlaştırma kararının - ister tatbikine başlanmış ister başlanmamış olsun - mevcut kanuni hükümlerden her hangi birine aykırı düştüğünü görürse tatbikini meneder ve işverene veya işveren vekiline ve mümessillere ihtilâfın ona göre yeniden bir karara bağlanması lüzumunu bildirir.

Madde 38 — Toplulukla iş ihtilâfi hakkında 36 ncı madde mucibince verilmiş olan uzlaştırma kararını işçiler kabul etmezlerse itiraz ederler.

İtiraz aşağıdaki usul ve şartlar dahilinde yapılmadıkça muteber değildir; şöyleki:

a) İtiraz, kararın işyerinde asıldığı tarihten sonra gelen ikinci iş gününün akşamına kadar, işyerinde mevcut işçi sayısının en az beşte biri ve işçi sayısının beşte biri 10 kişiden daha az olan işyerinde ise muhakkak 10 işçi tarafından yazı ile yapılmış olmalıdır.

b) Bu yazının altında itiraz eden işçilerin isimleri, soyadları, işyerindeki vazifeleri ve varsa işçilik numaraları yazılmış ve imzaları atılmış bulunmalıdır;

c) İtiraz lâyihası hem işveren veya işveren vekiline hem de birinci mümessile ve bunun bulunmadığı taktirde mümessillerden diğer birine tevdi edilmelidir Lâyihayı alanlar mukabilinde makbuz vermeğe mecburdur.

Madde 39 — İş Dairesi teşkilâtı mevcut olan şehirlerde itiraz lâyihası, alındığını takip eden iş gününün akşamına

kadar: (İşbu itiraz lâyihası İş Dairesine sunulmuştur.) kaydile mümessil işçiler ve işveren veya işveren vekili "tarafından müştereken imzalanarak o şehirdeki İş Dairesi teşkilâtına makbuz mukabilinde verilir yahut taahhüdlü mektup halinde gönderilir.

İş Dairesi teşkilâtı mevcut olmayan diğer yerlerde ise itiraz lâyihası: (işbu itiraz lâyihasının İş Dairesi teşkilâtına gönderilmesi rica okunur) kaydı ile, yine mümessil işçilerle işveren veya işveren vekili tarafından müştereken imzalanarak, kazalarda kaymakamlığa, vilâyet merkezlerinde valiliğe tevdi edilir.

Madde 40 — Toplulukla iş ihtilâfi hakkında işveren veya işveren vekilile mümessiller ittifakla uzlaştırma kararı veremezlerse, işveren veya işveren vekili ile mümessil işçiler müştereken son içtima gününü takip eden iş gününün akşamına kadar keyfiyeti İş Dairesi teşkilâtı mevcut olan şehirlerde doğrudan doğruya bu makama, diğer yerlerde ise, kazalarda, kaymakamlığa, vilâyet mekezlerinde valiliğe bildirirler.

Madde 41 — İşbu Nizamnamenin 39 ve 40 ncı maddeleri mucibince kendisine itiraz lâyihası gönderilmiş olan veya iş ihtilâfinin uzlaşma ile neticelendirilemediği bildirilen kaza kaymakamı veya valiler 24 saat zarfında bu evrakı doğrudan doğruya İş Dairesinin ilgili teşkilâtına gönderirler.

Madde 42 — Toplulukla iş ihtilâfi hakkında uzlaştırma kararı verilememiş olması veya verilen karara usul ve şartları dahilinde işçiler tarafından itiraz edilmesi halinde ihtilâfin çıktığı işyerine, (Kesin uzlaştırma) için İş Dairesi teşkilâtı tarafından altı gün zarfında ya doğrudan doğruya gönderilecek yahut mahallî makamlarla muhabere neticesinde gitmesi takarrür edecek memurun hangi gün ve saatte işyerinde bulunacağı en az 24 saat evvel işverene veya işveren vekiline bildirilir. İşveren veya işveren vekili tayin olunan gün ve saatte mümessil işçilerin ve bundan başka evvelce verilmiş uzlaştırma kararına itiraz etmiş bulunan nisabı haiz işçilerin kendi aralarından seçecekleri bir işçinin işyerinde hazar bulunmalarını temin ile mükelleftir.

Madde 43 — İtirazda bulunmuş olan işçiler, müzakereye sokmak üzere aralarından seçecekleri işçiye, adım, soyadını, işyerindeki vazifesini, varsa işçilik numarasını ve bu işte kendilerini temsile salâhiyettar olduğunu gösterir bir vesika verirler. Bu vesikanın itirazda bulunmuş olan işçilerin ekseriyeti tarafından imzalanmış bulunması şarttır.

Madde 44 — Müzakere sırasında memur bir uzlaştırma eşkli arayarak taraflara teklif eder. Neticede mesele ittifakla kotarılmak suretile kesin uzlaştırmaya bağlanırsa memur itilâfin mevzuunu ve kotarma şeklini gösterir üç nüsha zabıt varakası tanzim ederek altlarını kendisi ile işveren veya işveren vekili ve mümessil işçiler ve itirazda bulunanların seçtikleri işçi imzalar.

Zabıt varakalarının bir nüshası 29 uncu maddede beyan olunan zabıt defterine yapıştırılır. Zaptın ikinci nüshasını işyerine kesin uzlaştırma için İş Dairesinin ilgili teşkilâtı tarafından gönderilmiş olan memur alır ve derhal âmirine tevdi eder. Kesin uzlaştırmaya gitmiş olan memur İş Dairesine mensup olmayıp mahalli makamlar tarafından tavzif edilmiş ise aldığı zabıt varakasını 24 saat zarfında İş Dairesinin ilgili teşkilâtına gönderilmek üzere kendisini tavzif etmiş olan makama tevdi eder. O işyerindeki bütün işçiler hakkında hükmü nazif olan bu zabıt varakası mahallî İş Dairesinde hıfzolunur. Zaptın üçüncü nüshası ve icabederse bir kaç sureti işyerinde bütün işçilerin kolaylıkla görebilecekleri bir veya bir kaç yere hemen asılır.

İtirazda bulunan işçilerin seçtikleri işçinin de iştirak ettiği bu kesin uzlaştırma kararına artık işçilerin yeniden itiraz hakkı yoktur. Kararın tatbikine başlandığı günden itibaren 26 iş haftası geçmedikçe aynı gaye ve şekilde yeni bir (toplulukla iş ihtilâfi) ortaya konamaz.

Madde 45 — Memurun teklif edeceği uzlaştırma şekli ittifakla kabul edilmeyerek kesin uzlaştırmaya varılmamış ise memur, ihtilâfin mevzuunu, kendisi tarafından teklif olunan uzlaştırma şeklini, buna karşı yapılan itirazları ve neticede uzlaşmaya muhalif kalanların isim ve soyadlarıyla varsa işçilik numaralarını ihtiva eden üç nü-

ha zabıt varakası tanzim, eder. Bu zabıt varakası 44 üncü, maddede anılanlar tarafından da imzalanır.

Zaptın bir nüshası 29 uncu maddede beyan olunan zabıt defterine yapıştırılır. Diğer ikisini ise İş Dairesinin ilgili teşkilâtı tarafından gönderilmiş olan memur alır ve derhal âmirine tevdi eder. Kesin uzlaştırmaya gitmiş olan memur İş Dairesine mensup olmayıp mahallî makamlar tarafından tavzif edilmiş ise aldığı zabıt varakalarını 24 saat zarfında İş Dairesinin ilgili teşkilâtına gönderilmek üzere kendisini tavzif etmiş olan makama derhal tevdi eder.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Tahkim

Madde 46 — Toplulukla iş ihtilâfının kesin uzlaştırmaya bağlanmadığını gösteren iki nüsha zabıt varakasını alan İş Dairesi teşkilâtı, bir nüshasını hâdiseden bahis ve keyfiyetin İş İhtilâfları Hakem Kuruluna havale edilmesi lüzumunu mübeyyin bir yazıya ekledikten sonra 24 saat zarfında, ihtilâfin, çıktığı işyerinin bulunduğu vilâyet makarama sunar. İkinci nüshası dairede hifzolunur.

Madde 47 — Vilâyetlerdeki iş ihtilâfları Hakem Kurulunda kotarılmak üzere iş dairesinin ilgili teşkilâtı tarafından alâkadar vilâyet makamına 46 ncı madde mucibince arzedilen her türlü iş ihtilâfi meselelerinin işbu teşkilât âmiri tarafından aynı zamanda İş Dairesi Genel Merkezine de, müteferri evrakının musaddak kopyaları gönderilmek suretile, bildirilmesi mecburidir.

Şayet bahse mevzu olan iş ihtilâfının, İş Kanununun 90 inci maddesindeki hükümler mucibince İktisat Vekâleti tarafından Büyük Hakem Kuruluna yahut doğrudan doğruya Yüksek Hâkem Kuruluna veyahut Fevkalâde Hakem Kuruluna verilmesini icap ettirecek mahiyet ve ehemmiyette görülmesi ihtimali varid ise İş Dairesinin mahallî teşkilâtı âmirinin bu bakımdan ilgili vilâyet makam ile derhal vaki olacak temas veya muhaberesi neticesinde vali keyfiyeti İktisat Vekâletine hemen bildirir.

Madde 48 — 48 nci maddede beyan olunan yazı ile buna ekli zabıt varakasını alan Vali, müzekkerenin vürudu tarihinden itibaren üç gün içinde meselenin rüyetine başlanmak üzere, İş Kanununun 82 nci maddesi mucibince teşekkül edecek fiş ihtilâfları Hakem Kurulu) nu toplantıya çağırır.

Madde 49 — Vilâyetlerde teşekkül edecek İş İhtilâfları Hakem Kurulu veya Büyük Hakem Kurulu, kendisine tevdi olunan meseleyi İş Dairesinin ilgili teşkilâtından alacağı evrak ve dosyalar üzerinde tetkik ederek ve tarafların ve icabında işyerindeki veya işyerinin dışındaki işçilerle şahit yahut ehli vukuf sıfatile çağıracağı kimselerin ifade ve mütalealarını alarak rüyet eder. Bu sıfatlarla çağırılan her şahsın Kurul huzuruna gelerek sorulan hususa cevap vermesi mecburidir. Bunlar hakkında Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun şahitler ve ehli vukufa müteallik hükümleri cari olur.

Madde 50 — 49 uncu maddede beyan olunan Hakem Kurulları duruşmalarında taraflardan biri işveren veya işveren vekilidir. Diğer taraf ise kesin uzlaştırmaya gönderilen memurun teklif ettiği uzlaştırma şeklini kabul etmeyen mümessil işçilerden tereküp eder.

Evvelce işveren veya işveren vekili ile müttefikan tespit edilip işyerinde ilân olunan uzlaşma şekline 38 inci madde mucibince nisabı haiz işçiler tarafından itiraz edilmesinden dolayı ilgili makamca işyerine gönderilen memurun kesin uzlaştırma teklifini şayet itirazcı işçilerin 42 nci maddede beyan olduğu üzere seçtikleri işçi kabul etmezse işbu işçi ile itirazcı işçilerin yeniden seçecekleri bir işçi dahi Kurulda ikinci tarafa dahil olurlar.

Madde 51 — Duruşmada iki tarafın da hazır bulunması lâzımdır. Taraflar Hakem Kurulunca tayin olunan günde, herhangi bir sebeple olursa olsun, duruşmada hazır bulunmazlarsa yahut taraflardan yalnız birisi mevcut ise Hakem Kurulu işbu hazır tarafı dahi toplantıya almayarak ihtilâfi her iki tarafın birden gıyabında rüyet eyler.

Şu kadar ki ilgili işyeri, hakem kurulunun teşekkül ettiği vilâyet merkez kazasının hudutları dışarısında bulunup ta mahaza bu vaziyet dolayısıyla taraflardan biri veya her ikisi Kurula gelememiş olursa, bu takdirde Kurul tarafından lüzum görülen kimselerin ifadeleri ile sair malûmat, kaza kaymakamı huzurunda istinabe suretile yahut doğrudan doğruya ilgililerle muhabere edilerek toplanır.

Madde 52 — İş İhtilâfî Hakem Kurulu ve İş İhtilâfî Büyük Hakem kutulu reylerin ekseriyetile karar verir. Verilen karar derhal taraflara yazı ile tebliğ edilir.

Madde 53 — Kurulların kararlarına dayanarak ilgili makamlara gönderilecek yazılarla şahıslara yapılacak tebliğler bu kurulların reisleri tarafından imzalanır.

Madde 54 — A) (İş İhtilâfları Hakem Kurulu) ile (Büyük Hakem Kurulu) nun yazı işleri, İş Dairesinin ilgili teşkilâtı tarafından ve bu teşkilât kadrosu müsait olmadığı takdirde valinin tensip edeceği surette İktisat Vekâletine bağlı teşekküllerden yahut vilâyet ve belediye teşkilâtından tanzif edilecek memurlar marifetile yürütülür.

B) Yüksek veya Fevkalâde Hakem Kurullarındaki yazı işleri ise, İş Dairesi Genel Merkez teşkilâtınca temin olunur.

Madde 55 — Bilûmum Hakem Kurulları kararlarına aşağıdaki hususların derci lâzımdır:

- 1) Kurul reisi ile azasının isim ve soyadları ile hüviyetleri,
- 2) Tarafların isim ve soyadları ile ikametgâhları,
- 3) İhtilâfin çıktığı işyerinin unvan ve adresi,
- 4) İki tarafın iddialarının hulâsası ve ihtilâfin mevzuu,
- 5) Karara esas teşkil eden delillerle mucip sebepler,
- 6) Verilen karar.

Madde 56 — İş İhtilâfî Hakem Kurulu ile Büyük Hakem Kurullarında rüyet olunacak ihtilâflar bu kurulların

ilk içtima gününden itibaren 10 iş günü içinde, Yüksek ve Fevkalâde Hakem Kurullarında rüyet olunacak ihtilâflar ise bu kurulların yine ilk içtimai gününden itibaren 20 iş günü zarfında karara bağlanır.

Madde 57 — İş İhtilâfi Hakem Kurulu ile İş İhtilâfi Büyük Hakem Kurulu kararlarına, taraflara bildirildiği günden itibaren 12 iş günü zarfında itiraz edilmezse bu kararlar kesinleşmiş olur. Kesinleşen karara iş ihtilâfile alâkadar tarafların ittiba etmeleri mecburidir. Bu karar aynı işyerinde toplulukla iş ihtilâfına karışmamış olan ö- teki işçiler hakkında dahi nazif olur.

Kesinleşmiş karar kurul tarafından münasip görülecek vasıtalarla neşir ve ilân edilir ve iki sureti, biri işyerinde işçiler tarafından görülecek bir yere asılmak, diğeri 29 uncu maddede beyan olunan zabıt defterine yapıştırılmak üzere, işveren veya işveren vekiline gönderilir.

Madde 58 — İş ihtilâfi hakem kurulu ile iş ihtilâfi büyük hakem kurulu kararlarına taraflardan biri, kararın kendilerine bildirildiği günden itibaren 12 iş günü zarfında, itiraz edebilir.

İtiraz lâyihası, Hakem Kurulunun toplandığı vilâyetteki Valiye verilmek lâzımdır. Vali, itiraz lâyihasına Hakem Kurulu kararnamesinin ve taraflardan her birile şahitler veya ehli vukufun zapt olunan ifadelerinin vesair lüzumlu vesikaların tasdikli suretlerini bağlar ve bu hususta ayrıca yazacağı bir raporla 48 saat içinde Ankara'da İş Dairesi Reisliğine gönderilmek üzere postaya teslim eder.

Madde 59 — Gıyaben verilmiş olan kararlara karşı yapılacak itirazlarda kararın gıyabi olmasından başka meselenin esasına müteallik sebeplerin de gösterilmesi lâzımdır. Esasa müteallik sebepleri ihtiva etmeyen itiraz lâyihaları kanunî müddet zarfında itirazcı tarafından noksanları ikmal edildikten sonra Vilâyet Makamınca Yüksek Hakem. Kuruluna sevk edilir.

Madde 60 — Yüksek Hakem Kurulu İş Kanununun 82

nci maddesinin B, C, Ç ve D fıkralarında beyan olunur. Usul ve şartlar dairesinde toplanarak meseleyi rüyet eder.

Bu Kurulun verdiği karar kesin ve o işyerindeki bütün işçiler için nafiz olup alâkadarlara tebliğ edildiği günün ertesi iş gününden itibaren tatbik edilir.

Madde 61 — İş ihtilâfları Hakem Kurulu ile Büyük, Büksek ve Fevkalâde Hakem Kurullarınca verilen kararların kesinleştiği tarihten itibaren 26 iş haftası geçmiş bulunmadıkça bunun mevzuu olan mesele için yeniden toplulukla iş ihtilâfı çıkarılamaz.

Madde 62 — A) İş Kanununun 82 nci maddesinin 3 bendinin 3 numaralı fıkrasına göre vilâyetlerdeki Hakem Kurullarına seçilecek iki zata her toplantı günü için (3) er lira.

B) Kanununun 83 üncü maddesinin B bendinin 1 numaralı fıkrasına tevfikân Yüksek Hakem Kuruluna seçilecek profesöre ve aynı bendin son fıkrası mucibince Yüksek Hakem Kuruluna seçilecek azaya her toplantı günü için (10) ar lira huzur hakkı verilir.

Son hükümler

Madde 63 — İş Kanununun 82 nci maddesinin Ç fıkrası mucibince gerek uzlaştırma toplantılarına ve gerek Hakem ve Büyük Hakem Kuruluna işçiler yahut işveren veya işveren vekili yerine avukat yahut vekâletname ile dışarıdan tayin edilen her hangi bir mümessil kabul edilemez.

Madde 64 — İş ihtilâflarının kotarılması için işçiler tarafından verilecek lâyhalar İş Kanununun 85 inci maddesi mucibince her türlü resim ve harçtan muaftır.

Madde 65 — Toplulukla iş ihtilâfının kotarılmasına ait uzlaştırma veya tahkim muamelelerine başlandığı günden itibaren ihtilâf kesin surette karara bağlanıncaya ka-

dar geçecek zaman içinde İş Kanununun 87 nci maddesi mucibince ilgili işyerinde eski iş şartlarının tatbikine devam olunur.

Madde 66 — Uzlaştırma toplantılarına iştirak etmesi veya hakem kurulu huzuruna çıkması icabeden işçilerin bu ödevlerinin ifası dolayısıyla işlerinin başında bulunmadıkları zaman için ücretlerinden İş Kanununun 88 inci maddesi mucibince işveren veya işveren vekillerince kesinti yapılamaz.

Madde 67 — İşbu Nizamnamede, ilgili olanlar tarafından imzalanması tasrih edilen bilumum vesikalara okuma yazma bilmeyenlerin imza yerine mühür koymaları veya sol ellerinin küçük parmağını basmaları caizdir.

Madde 68 — İşbu Nizamname hükümlerinin tatbiki dolayısıyla ilgili makamlarca lüzum görüldüğü takdirde mahallî zabıta kuvvetleri vasıtasile halin icap ettirdiği inzibat ve asayişe müteallik tedbirler ittihaz olunur.

Madde 69 — İş Kanununun sekizinci ceza hükümleri faslının 134, 135 ve 136 ncı maddelerinde yazılı hallerden başka işbu Nizamnamenin hükümlerinden her hangi birine muhalif harekette bulunan kimseler hakkında Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesi hükmünce takibat icra olunur.

Muvakkat madde — Bu Nizamnamenin 1 inci maddesine tevfiakan 1 Mart 1939 dan 31 Mayıs 1939 a kadar yapılacak mümessil işçi seçimi neticesinde intihap olunan mümessil işçiler 15 haziran 1939 tarihinde vazifeye başlarlar.

Madde 70 — 3008 numaralı İş Kanununun beşinci faslında yazılı hükümler dairesinde kaleme alınmış ve Devlet Şûrasınca görülmüş olan bu Nizamname hükümleri Resmî Gazetede basıldığı günün ertesinden muteberdir.

Madde 71 — Bu Nizamname hükümlerinin icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Kararname No. 10576

Neşir tarihi: 29. 3. 1935

Kaput bezlerinin tip ve vasıflara hakkında Nizamname

Madde 1 — El tezgâhları mamulâtı hariç, Türkiye'de dokunan ham kaput bezleri, ticarete taşışın men'i ve ihracatın murakabesi ve korunması hakkındaki 1705 numaralı kanun ile bu kanuna ek 3018 sayılı kanun mucibince bu Nizamname hükümleri dahilinde kontrole tabidir.

Madde 2 — Metre murabbâı sıklıkları 125-300 gram arasındaki ham kaput bezleri apre ve haşıl sıklığı hariç aşağıda asgarî vasıfları yazılı tipler üzerinden imal edilir.

Tip	Çözüğü ipliği No.	Atkı ipliği teli/cm.	Çözüğü No.	Atkı teli/cm	m2 sıklığı Gr
A	6	6	16	12	300
B	8	8	18	13	255
C	12	12	23	20	230
D	11	11	17	14	190
E	12	12	19	16	185
E	14	12	20	16	175
G	14	14	20	14	155
H	16	16	16	16	125

Madde 3 — İkinci maddede zikredilen tipler için tespit edilen iplik numaralarının kontrol muayenelerinde ± 1 numaraya kadar tolerans kabul edilir. Ancak bu tolerans tayin edilen asgarî metre murabbâı sıklıklarının tenezzülüne bir sebep teşkil edemez.

Madde 4 — Bezlerin imal ve islahında kullanılan apre

miktarı bez metre murabbaı sıklentinin % 15 ini tecavüz edemez.

Madde 5 — Bilumum top uzunlukları 36 metredir.

Madde 6 — Besler 70, 75, 80, 85, 90, 100, 110, 120, 130, ve 140 cm. genişliklerde imal edilir.

Madde 7 — Vezinde değişiklik olmamak aştıle ütüsüz mallarda 1 cm, ütülü mallarda 2 cm tolerans kabul edilir.

Madde 8 — Birinci maddede zikredilen bezleri imal eden müesseseler topların her iki başına

- A - Müessesenin ismini,
- B - Tip işaretini,
- C - Bez genişliğini,
- D - Top uzunluğunu,

silinmeyecek bir tarzda vaz etmeğe mecburdurlar.

Ayrıca toplara marka vurmakta müesseseler serbestiler.

Madde 9 — Damga vaz'ı mecburiyetine riayet etmemekten ve Nizamnamede yazılı hükümlere aykırı kaput bezi yapmaktan veya bezlere yanlış damga vurmaktan dokuma fabrikaları sahipleri mesuldür.

Madde 10 — Elllerinde Nizamname hükümlerine aykırı kaput bezi bulunan fabrika ve mağaza sahipleri, Nizamnamenin mer'iyete geçtiği tarihten itibaren üç ay zarfında bu bezleri mahallî Ticaret Odası ve Ticaret Odası bulunmayan yerlerde Belediyeye damgalattıracaklardır.

Ticaret Odaları veya Belediyeler Nizamnameye uygun olmayan bu bezlerin top başlarına «Tip harici» damgasını silinmeyecek bir tarzda vazeder.

Ticaret Odalarınca veya Belediyelerce yukarıki fıkra mucibince damgalanmış olan bezler damgaları üzerinde bulunmak şartile bitinceye kadar satılabilir.

Madde 11 — Bu Nizamname hükümlerini murakabeye memur olanlar teftiş ettikleri kaput bezlerinden onar cm. lik üç parça numune alabilirler.

Madde 12 — Bu Nizamname hükümleri dairesinde yapılacak kontrol işleri İktisat Vekâletinin bu işleri görmek üzere tanzif edeceği memurlar tarafından görülür.

Madde 13 — Murakabe ve teftiş müessesesinin normal işlemlerini durdurmuyacak bir surette gerek dokunmakta olan gerekse mamul bezler üzerinde yapılır.

Madde 14 — Fabrikalarda muayene edilen bezlerden alınacak numuneler müessesenin salahiyetli memuru önünde kesilerek fabrikanın mühürlü damgalanacağı gibi her numunenin ait bulunduğu bezin vasıfları fabrikanın firmasını taşıyan kâğıt üzerine tespit edilerek bu memur tarafından imzalandıktan sonra teftiş eden memura verilir.

Muayene ticarethanelerde yapıldığı takdirde alınacak numuneler yukarıki fıkra mucibince mühürlü mühürleneceği ve başkaca bir vesikaya raptolunacağı gibi bu numunelerin ait olduğu bezi yapan fabrika veya toptancı tarafından verilmiş olan fatura sureti de müessesenin mühürü ve salâhiyetli memurun imzası altında teftiş eden memura verilir.

Madde 15 — Teftiş esnasında bu Nizamname hükümlerine aykırı bir hal görülecek olursa keyfiyet salâhiyetli memur tarafından tanzim olunacak zabıt varakası ile tespit olunur Zabıt varakası dört nüsha olarak kaleme alınır.

Mal veya müessese sahibi veya mümessilinin, zabıt varakası münderecatına itirazı olmadığı takdirde zabıt varakası münderecatına itirazı olmadığı takdirde zabıt varakasını derhal imzalamaya mecbur olduğu gibi itirazı varsa itirazının neden ibaret olduğunu zabıt varakasının altına derhal yazıp imzalamaya mecburdur. Her iki suretle de imzadan imtinâ halinde salahiyetli memur mahallî zabıta memurunu davet ederek onun huzur ile keyfiyet zabıt varakasında tasrih ve imza edilir.

Zabıt varakalarının bir nüshası mal veya müessese

sahip veya mümessiline kırk sekiz saat içinde tebliğ edilir.

Zabıt varakasının bir nüshası takibat icra olunmak üzere Cumhuriyet Müddeiumumiliğine tevdi olunur ve bir nüshası İktisat Vekâletine gönderilir.

Salahiyetli memurlar tanzim ettikleri zabıt varakalarının birer nüshasını muhafaza ederler.

Madde 16 — Bu Nizamname hükümlerine uygun olmayan kaput bezlerini imal eden fabrikalar 3018 sayılı kanunun cezaî hükümlerde cezalandırılır. Ancak işlenen suçların bilerek yapıldığı tahakkuk ederse bu takdirde 1705 sayılı kanunun cezaî hükümleri tatbik olunur.

Madde 17 — 2/5429 numaralı ve 14/10/1939 tarihli kaput bezlerinin tip ve vasıfları hakkında kararname mülğadır.

Madde 18 — Devlet Şûrasınca görülmüş olan bu Nizamname hükümleri Resmî Gazetede neşredildiği günden itibaren yürümeğe başlar.

Madde 19 — Bu Nizamname hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

Kararnameler

Kararname No : 10478

Dairelerde kullanılan resmi kâğıtların antetlerindeki

(Türkiye Cumhuriyeti) ibaresinin bazı daireler tarafından bütün, bazı makamlar tarafından da (T. C.) remzile ve muhtelif şekilde basıldığı görülmekte olduğundan sadelik ve yeknesaklığını temin için bunların, merkez ve mülhakatta resmî daire ve müesseselerde normal yazılarla mühürlerde olduğu gibi basit olarak «T. C.» şeklinde kullanılması; İcra Vekilleri Heyetince 3/3/1939 tarihinde onanmıştır.

Vatandaşlığımıza kabul edilenler

Kararname No. 10201

Yabancı Devlet tebaasından ve Türk ırkından olup vatandaşlığa alınmasını isteyen ve fena bir hali olmadığı anlaşılan Ali Abbas oğlu 1910 Bakü doğumlu Yaşar Fikri'nin 1312 sayılı kanunun 6 ncı maddesine göre Türk vatandaşlığına alınması, Dahiliye Vekilliğinin 26/2/1938 tarih ve 15852/10587 sayılı tezkeresi üzerine İcra Vekilleri Heyetince onanmıştır.

6.1.1939

Vatandaşlıktan çıkarılanlar

Kararname No : 10489

Edirne nüfus kütüklerinin Yahşifakih Mahallesi 125/1 cildin 5 sayılı evi üzerine 1312 Kırklareli doğumu ile yazılı bulunan Todor oğlu Lamba adındaki şahsın yabancı Devlet hizmetinde çalıştığı ve bu vazifeyi terk etmesi için yapılan tebligata rağmen devamda ısrar eylediği anlaşıldığından vatandaşlıktan çıkarılması; Dahiliye Vekilliğinin 23/2/1939 tarih ve 2233/1567 sayılı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine 1312 sayılı kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmüne tevfikan İcra Vekilleri Heyetince 2/3/ 1939 tarihinde onanmıştır.

2/3/1939

Devlet Şûrası kararları

**Devlet Şûrası Tanzimat Dairesinin 8 12 1938 tarihli ve
55/51 sayılı mazbatası**

Öz :

2490 numaralı Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanununun 66 ncı maddesinin 2116 numaralı Orman Kanununun muvakkat 6 ncı maddesiyle ilga edilmiş olup olmadığı.

Resmî daireler arasındaki arttırma, eksiltme işlerinin kıymet takdirde yapılmasına cevaz veren 2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesinin 3116 sayılı Orman Kanununun muvakkat 6 ncı maddesile ilga edilmiş olup olmadığı hakkında Maliye ve Ziraat Vekillikleri arasında çıkan görüş farkı dolayısıyla Maliye Vekilliğinden yazılan 14/9/1938 tarih ve 13169-5278 sayılı tezkerenin sureti ve ilişkilerinin gönderildiği beyanile tetkik olunarak bu husustaki istişarî mütaleanın bildirilmesine dair Başvekâlet Yüksek Makamından Devlet Şûrası Reisliğine yazılan 15 9 1938 tarih ve 6-3255 numaralı tezkere dairemize verildiğinden melfuflarile birlikte okundu.

Maliye Vekâletinden Başvekâlete hitaben yazılan mezkûr tezkerede:

Resmi daireler arasındaki arttırma, eksiltme işlerinin takdiri kıymet suretile ve Mâliyenin muvafakatile yapılmasına cevaz veren 2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesi hükmünün, 3116 sayılı Orman Kanununun meriyet farilinden itibaren orman işlerine teşmiline imkân olmadığı ve iadema orman mahsullerinin arttırmasız olarak verilemeyeceği Ziraat Vekâletinden iş'ar edilmesi üzerine resmî dai-

relerin kereste, ağaç gibi ihtiyaçlarının mahallî orman idarelerince takdiri kıymet suretile verilmesinden imtina e- dildiği bazı daire ve vilâyetlerden alınan yazıladan anlaşılması ve 2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesi hükmünün 3116 sayılı kanunla ilga edilmediği, resmî dairelerin ihtiyacı olan orman mahsullerinin eskiden olduğu gibi bu madde hükmüne tevfikân kıymet takdiri sureti ile verilmesi lâzım geleceği Ziraat Vekâletine yazılmış ise de cevaben alman tezkerede 2490 sayılı kanımdan sonra meriyet mevkiine giren Orman Kanununun muvakkat 6 ncı maddesinin son fıkrasında arttırmaz olarak hangi daire ve müessesata ne gibi kereste ve ağaç verileceği tasrih ve takyit edilmek suretile 2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesi hükmünün orman işlerine ait şümülünün refedildiği ve 134 üncü maddesile de bu kanuna mugayir bilumum ahkâmın akıldırılmış olduğu, bu itibarla Orman Kanunu hükümleri haricinde kalan resmî daireler için arttırmaz muamele yapılamayacağı bildirilmiş olup halbuki 2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesi 3116 sayılı kanunun muvakkat 6 ncı maddesile ilga ve tadil edilmemekte ve çünkü 2490 sayılı kanun, Devlet dairelerince yapılacak alım ve satım muamelelerini tanzim etmekte, Orman Kanunu ise, umumî ve hususi ormanların işletme ve muhafazasına ait usulü tanzim eylemekte olduğundan bu itibarla iki kanun arasında bir münasebetin vücudunu ve bunlardan birisinin diğerinin bazı hükümlerini ilga ettiğini kabul etmeğe imkân bulunmadığı: kaldı ki iki kanun arasında bir münasebetin vücudu kabul edilse dahi mücerret 3116 sayılı kanunun muvakkat 6 ncı maddesinin sarih ifadesi bu neticeye varılmasına mâni bulunmakta olup filhakika 2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesi resmî daireler arasındaki her nevi alım, satım hakkında mabihüttatbik olduğu halde mezkûr muvakkat 6 ncı madde « bunlardan başka maden ocaklarında kullanılacak direklerle resmî dairelerin telefon ve telgraf direkleri, traves ve köprü tünel ihtiyaçları için tahammülleri müsait olan ormanlardan tarife

bedelile ağaç verilir» şeklindeki mahdut ifadesinden anlaşıldığı üzere münhasıran kanunda yazılı işler için kullanılması. lâzım gelen orman mahsulleri hakkında kabili tatbik olmakta ve bunun haricinde resmî dairelerin meselâ mahrukata ihtiyacının orman idaresinden tedarik edilmesi icap ettiği takdirde 6 ncı madde hükmünün tatbiki mümkün olmamakta bulunduğu maddenin bu sarıh ifadesinden bu kadar geniş bir mâna istihracı imkânsız görüldüğü; muvakkat 6 ncı madde hükmü, yalnız Devlet İşletmesinin henüz teessüs etmediği yerlerde tatbik edilip işletmenin teessüs ettiği yerlerde muamelâtın tâbi olduğu şekil 3116 sayılı kanunun 31 ve müteakip maddelerinde muayyen bulunduğu; işletme teşkilâtı teessüs ettikçe muvakkat altıncı maddenin mahalli tatbiki daralarak teşkilât bütün memlekette teessüs ettikten sonra artık bu hükmün hiç bir yerde tatbikına imkân kalmayacağından bu hüküm Orman Umum Müdürlüğüne yapılacak yeni teşkilâtın ikmaline kadar geçecek olan intikal devresi için sevk edilmiş istisnâ ve muvakkat bir hüküm olup maddenin tarzı tahriri ve şekli tatbiki, bu maddenin 66 ncı maddeyi tadil ettiğini kabul etmeğe de imkân bırakmadığı, binaenaleyh 3116 sayılı kanunun muvakkat 6 ncı maddesinin muayyen yerlerde, muayyen hususata hakkında tatbik edilmesi icabeden muvakkat bir hüküm ihtiva etmekte olması sebebiyle resmî dairelerin bilcümle ihtiyaçlarının sureti tedarikine dair hükmü muhtevi olan 2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesini ilga veya tadil etmediği; ancak muvakkat bir hükmün daimî bir hükmü tadil veya ilga etmeyeceği şüphesiz olmakla beraber - 3116 sayılı Orman Kanununun 31 inci ve müteakip maddelerinde orman mahsullerinin tâbi olacağı muameleler hakkında hükümler sevk etmiş olduğundan bu hükümlere göre Devlet İşletmesinin teessüs etmiş olduğu yerlerde ağaçlar ölçülüp Devlet çekici ile damgalandıktan sonra Orman Umum Müdürlüğüne kestirilerek istif yerlerinde toplanacak ve toplanan mallardan bir kısmı kanunda yazılı işler için ka-

nunda yazılı kimselere tarife bedeli ile satılacak ve bunun haricinde kalanlar için de kanunun 20 inci ve Nizamnamenin 16 ncı maddeleri mucibince yapılacak arttırmaya iştirak zarureti bulunacak ve tarife bedeli ile mal alabilecek şahıslar arasında resmî daireler mevcut olmadığına, göre bu daireler de müzayedeye iştirak mecburiyetinde kalacaklar ise de bu yoldaki mütaleaya iştiake imkân olmadığı; zira Devletçe yapılacak alım ve satım muamelâtında resmî dairelerin müzayedeye iştirâk etmesi kabul edilmediği; Devlet daireleri müzayedeye ile satar, münakaşa ile alır veya yaptırır olduğundan bunun müstesnası resmî daireler arasındaki alım ve satım muamelâtı olup burada ne arttırma ve ne de eksiltme yapılmayarak kıymet takdir edildiği cihetle orman kanununda Devlet dairelerinin resmî bir daire olan orman idaresi ile olan münasebetlerinde- de bu prensipten ayrı bir usule tâbi tutulacağına dair sarif veya zımnî bir hüküm mevcut olmadığı resmî dairelerin orman idaresi ile olan münasebetleri hakkında kanunun meskût kalmış olması bu dairelerin bu prensibinden hariç bir muameleye tâbi tutulmasının istenilmiş olmasından değil, bu prensibin esasen 2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesiyle tayin edilmiş bulunmasından ileri geldiği, bütün bu izahattan müsteban olacağı veçhile 2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesinin 3116 sayılı kanun ile tadil edilmiş olduğunu kabul etmeğe imkân olmayıp resmî dairelerin muvakkat 6 ncı maddenin haricinde kalan ihtiyaçları için 2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesine tevfiқан muamele ifası zarurî görülmekte bulunduğu beyan edilerek Ziraat Vekâleti ile tahaddüs eden bu noktai nazar ihtilâfının halli istenilmektedir.

İşin gereği düşünöldü:

109 sayılı ve 26 mart 1337 tarihli kanunda Nafiaya merbut şimendiferlere ve bilümum devairi resmîyeye ve ciheti askeriyeeye lüzumu olan mahrukât ve tahsisen ciheti askeriyeeye talep olunacak telgraf ve telefon direkleri ve Nafiaya muktazi maden direklerde şimendifer tra-

versleri ve fukarayı ahaliye tevzi olunmak üzere gerek devairi belediyece gerek menafii umumiyeye hadim olduğu Hükümet tarafından tasdik edilen cemiyatı hayriyece ve gerek işbu devair ve cemiyat namına müteahhitlerce devairi müteallikasının resmen tayin ve tesbit ettiği miktar nisbetinde katteirilecek mahrukatin usulü fenniye ve mevzuasına tevfiakan tertip ve tanzim edilecek fen raporuna müsteniden bilâ müzayede ruhsatı mahsusa ile verileceği ve ancak fukarayı ahali namına verilecek ruhsatnamelerden dolayı bir gûna resim alınmayıp diğerlerinden o mahallin tarifesinde muharrer en yüksek bedel üzerinden resim alınacağı yazılı bulunduğu halde 3116 sayılı Orman Kanununun 134 üncü maddesinde bu kanunun ilga edildiği gösterilmiş ve bu kanunun muvakkat altıncı maddesinde Devlet işletmesinin henüz teessüs etmediği yerlerde memleketin umumî veya mahallî kereste veya mahrukât ihtiyacı göz önünde tutularak tahammülleri müsait olan ormanlardan muvakkat plân ve raporlarla ve kısa müddetli mukavelelerle kerestelik veya mahrukât ağaçları satışa çıkarılacağı ve bunlardan başka maden ocaklarında kullanılacak direklerle resmî dairelerin telefon ve telgraf direkleri, travers ve köprü ve tünel ihtiyaçları için tahammülle müsait olan ormanlardan tarife bedelde ağaç verileceği yazılmıştır.

2490 sayılı ve 2 Haziran 1934 tarihli Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanununun 66 ncı maddesinde resmî daireler ve müesseseler «belediyeler dahil» arasında arttırma ve eksiltme anlaşamazlarsa bedel 28 inci maddede gösterilen gösterilen komisyonlar tarafından takdir edileceği ve bu tarzda arttırma ve eksiltme mâliyenin muvafakatile yapılacağı yazılı bulunmuştur.

Azadan Salâhattin Odabaşoğlu «Ormanların işletilmesi ve orman mahsulâtının satışı 3116 numaralı Orman Kanunundan evvel dahi hususî hükümlere bağlanmış olmak itibarile Devlet dairelerince yapılacak alım ve satım muamelelerini tanzim eden ve umum' mahiyeti haiz olan

2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesinin bu hususi hükümler muvacehesinde mahallî tatbiki yok idi. 109 sayılı kanunun 2490 sayılı kanunun mer'iyet mevkiine girmesinden sonra dahi tatbik mevkiinde kalması ve 3116 numaralı kanunla ilga edilmiş bulunması da bunu müeyyittir. Hususî kanunlar umumî kanunlardan istisnası icabeden hususlar için vaz ve tedvin edildiğinden hususî kanunda sarahat olmasa bile kendi sahasında umumî hükümlerden istisnaen hükmü cari olur. Bu itibarla 3116 numaralı kanunun meriyetinden gerek evvel ve gerek sonra orman hasılatının kendi hususî hükümlerine tevfikan satışı zaruridir. Bazı Devlet ihtiyaçlarının temin suretini tesbit eden 109 sayılı kanunun ilga edilmesi hasebile o ihtiyaçları karşılamak için sevk edilen muvakkat 6 ncı maddenin muayyen ihtiyaçlara maksur olması da bunların haricinde kalan hususlarda 3116 numaralı kanunun daimî hükümlerinin cereyan etmesini zarurî kılar. Kaldı ki 3116 sayılı kanunun 134 üncü maddesinin son fıkrasında bu kanuna muhalif bilûmum hükümlerin ilga edilmiş olduğu sarahaten mezkûr bulunmuş olduğundan bu sarih ilga hükmü muvacehesinde artık 2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesi hükmünün orman hasılatına da tatbik edilmesine hukuk esasları ve kanunun sarih hükmü müsait değildir.» müta-leasile ekaliyette kalmış olup gerçi 2490 sayılı kanundan muahhar olan 3116 sayılı ve 8/2/1937 tarihli Orman Kanununun 134 üncü maddesinin son fıkrasında bu kanuna muhalif bilûmum ahkâmın mülga bulunduğu yazılı ise de bu fıkradan 2490 sayılı Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanununun zikri geçen 66 ncı maddesinin ilga edilmiş olduğunu istidlale mesağ görülemez. Filhakika bir kanunun sarahaten veya zımnen ilgası mümkün ise de bu vaziyette sarahaten ilga mevzuubahis olamayacağı gibi zımnen dahi ilgayı kabule cevaz olmayıp çünkü ilga edilen bir hükmün ilgadan sonra ne suretle olursa olsun tatbik mevki bulamayacağı tabii ve hâlbuki bu hükmün arttırma ve eksiltme hususlarında mer'iyetinin devamı zarurî bulunmuştur.

Orman Kanununda iki türlü hüküm mevcut olup bir kısmı Devlet işletmesinin teessüs ettiği mahallerde cereyan edecek muameleleri göstermekte ve kanunun altıncı faslında otuz birinci maddeden kırkıncı maddeye kadar on madde içinde yer bulmaktadır. Diğer kısmı ise Devlet işletmesinin henüz teessüs etmediği yerlerde yapılacak muameleye matuf olup bu da muvakkat altıncı maddede zikredilmektedir.

Kanunun otuz yedinci maddesi ormandan çıkan kerestelik hasılatın bedel tarifelerinin ne suretle ve diğer nevi orman hasılatının bedel tarifelerinin ne veçhile tanzim edileceğini göstermekte olup bu faslında ayrıca müzayedede hakkında bir hüküm mevcut olmadığı cihetle 2490 sayılı kanunun altmış altıncı maddesinde yapılacak kıymet takdiri keyfiyetinin orman mahsulâtı hakkında muahhar kanunla konulmuş olan bu esas dairesinde yapılması her iki kanun hükmünün telifi demek olur. Kanunun muvakkat altıncı maddesine gelince, Devlet işletmesinin henüz teessüs etmediği yerlerde resmî dairelerin mahrukattan maada ihtiyaçlarının tarife bedel ile temin olunacağı bu maddenin son fıkrasında açıkça yazılı olup mahrukat hususunda umumî surette sevk edilmiş olan birinci fıkrada bu yolda bir sarahat olmamakla beraber 2490 sayılı kanunun altmış altıncı maddesinin tatbikine mâni bir işaret ve delâlet bulunmadığı cihetle yukarıki fıkrada izah olunduğu üzere Devlet işletmesi teessüs eden mahallerde yapılması teklif edilen şekilde muamele ifası tabii görülür.

Orman Kanununun üçüncü faslında ve on sekizinci ve yirincinci maddelerinde zikir ve tasrih edilen arttırmaya çıkarma keyfiyeti 2490 sayılı kanunun altmış altıncı maddesi hükmünün tadilini tazammun etmeyeceği cihetle bu hükümden resmi dairelerin de müzayedeye işiraki neticesini çıkarmağa mesağ görülemez.

Bu vaziyet karşısında ekseriyetle Maliye Vekâletinin noktai nazarı kanun hükümlerine daha uygun olduğu neticesine varılmıştır.

Keyfiyetin bir kere de Heyeti Umumiyece müzakere edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmasına 8/12/1938 tarihinde sözbirliğile karar verildi.

Devlet Şûrası Umumî Heyetinin 25/2/1939 tarihli ve 48/44 sayılı Heyeti Umumiye Kararı

Resmî daireler arasındaki arttırma ve eksiltme işlerinin kıymet takdirde yapılmasına cevaz veren 2490 sayılı kanunun 66 ncı maddesinin, 3116 sayılı Orman Kanununun muvakkat 6 ncı maddesile ilga edilmiş olup olmadığı hakkında Maliye ve Ziraat Vekillikleri arasında çıkan görüş farkı hakkında istişarî mütaleanın bildirilmesine dair Başvekâlet Yüksek makamından yazılan 15/9/1938 tarih ve 6/3855 sayılı tezkere üzerine birinci dairece tanzim olunan 8/12/1938 tarih ve 55/51 sayılı mazbata okundu.

Mezkûr mazbatada tafsilen beyan olunduğu üzere Maliye Vekâletinin noktaî nazarı kanun hükümlerine daha uygun olduğu mütalea kılınmıştır. Daire mazbatasındaki mütaleanın varit bulunmasına mebni tasdikine 25/2/1939 tarihinde ittifakla karar verildi.

Vekâletimiz tamimleri

Emniyet Umum Müdürlüğü

Şube : 6

Öz :

Yaralı eşhasın ilk müdavâtı H.

Sayı. : 1185/3

1 — Kazaen veya kasden vukubulan yaralama hâdiselerinde, yaralıların en yakın bir eczane veya hastahaneye nakledilerek hayatını kurtarmak için icabeden müdavâtın vaktinde yapılması lâzım gelirken bazı emniyet memurları tarafından; adli tahkikatı yapacak olan Cumhuriyet Müddei Umumileri veyahut sulh hakimleri hâdiseye yerine gelinceye kadar, mecruhların olduğu yerde ve aynı vaziyette bırakılmaları hususu zarurî ve mecburî telâkki edilerek ilk müdavâtı yaptırmaya tevessül şöyle dursun tesadüfen vaka mahallinden geçmekte olan resmî veya hususî tabiblerin müdahalesine bile mümanaat edilmekte olduğu ve en basit bir ameliye ile hayatının kurtarılması mümkün olan yaralının akabinde alınması lâzım gelen tedbirlerin alınmaması ve ilk müdavâtın anında yapılmaması yüzünden yaralının fazla kan zayi ederek terki hayat ettiği haber alınmakta ve hâdiseye şahit olan yurttaşlar üzerinde haklı bir teessür uyandırdığı görülmektedir.

Kasden veya tedbirsizlikle vukubulan ölüm hâdiselerinde maktulun hayatını kurtarmak ve suçlunun cezasını artırmaya meydan vermemek mülâhazası mevzubahis olamayacağı için ölüyü olduğu yerde bırakmak ve tahkikata vaziyet edecek adli memurun gelmesine intizar etmek doğru ise de yaralama hâdiselerinde hem yaralının hayatının kurtarılması ve hem de suçlu vatandaşın cezasının çoğalmasına sebebiyet verilmemesi için yaralının derhal tedavisine tevessül edilmesi ve hâdiseye mahalline ge-

len her hangi bir doktorun da hayat kurtarmaya matuf olan ilk müdahalesine mümanaat olunmaması hususunun temini zımında alâkadarların dikkat nazarlarının çekilmesini ehemmiyetle rica ederim.

9/3/939

M. İ. U. M.

Belediyeler Hesap Ş. Md.

Vilâyetine

Öz :

Belediye vergi ve resimlerinin müruru zamanı Hk.

Sayı : 137/3020

Bir kısım belediyelerin, 2656 sayılı kanun hükümlerinin doğrudan doğruya hazineyi alâkadar edeceği ve belediye vergi ve resimlerinin müruru zaman hükmünden müstesna olduğu kanaatinde buldukları anlaşılmaktadır.

Tahsili emval kanununa bazı maddeler eklenmesi hakkındaki 23/12/934 gün ve 2656 sayılı kanunun 6 ncı maddesinde : (Hususi kanunlarında müruru zaman müddetleri yazılı olmayan vergi ve resimler ile bunların munzam kesirlerinin tamamı ve taksitli ise her taksiti tahsilinin taallük eylediği mali yılı takip eden yıldan başlamak üzere beş yıl sonra müruru zamana uğrar.

Borçlu yabancı memlekette ise bu müddet 10 yıldır.

Usulüne göre verilen kararlarla mükellefin haczi caiz malları ,alacak ve hakları üzerine konulan hacizler müruru zamanı keser.

Akitlerle sair muamelelerden doğan hazine alacakları umum hükümlere tabidir.) denilmektedir.

423 sayılı belediye vergi ve resimleri kanununun 45 inci

maddesinde ise : (İşbu kanunda muharrer belediye vergi ve resimleri tahsili emval kanununa tevfikân tahsil olunur. Bu hususta belediye meclisleri tahsilat komisyonları makamına kaimdir.) denilmektedir.

Tahsili emval kanunu belediye vergi ve resimlerine teşmil edilmiş bulunduğuna ve 2658 sayılı kanunda tahsili emval kanununa ek olduğuna göre mezkûr madde hükmünün belediyelere de teşmili lâzımdır.

Bu yolda muamele yapılmasının temini rica olunur.

Umumi Müfettişliklere, Vilâyetlere ve Teftiş Hey'eti Reisliğine yazılmıştır.

25/3/939

M. İ. U. M.
H. İ. M. Ş. M.

Vilâyetine

Umumî Müfettişliğe

Öz :

939 malî yılı bütçelerinin sureti ihzar ve tanzimi Hk.

Sayı : 288/3004

939 malî yılı bütçelerinin tanzimine esas olmak üzere aşağıdaki hususâtın ehemmiyetle göz önünde bulundurulması rica olunur.

1 — 937 ve 938 malî yıllarına ait bütçelerin sureti tanzimi hakkında 12/1/937 tarihli ve 245 ve 27/1/938 tarihli ve 150/2-1-1 sayılı tamimlerde işaret edilen hususata riayet edilmesi.

2 — Varidatı azaltıcı veya çoğaltıcı sebepler bulunmadıkça bütçe gelirleri 3472 sayılı kanun mucibince geçen malî yılın tahsilât miktarlarına göre hesaplanacağından 939

malî yılı bütçelerinin tetkikine esas tutulmak üzere tatbikatı bitmiş olan 937 malî yılı hesabı kati cetvellerinin bütçelerle birlikte gönderilmesi ve içinde bulunduğumuz 938 malî yılının bütçenin merkeze gönderilmesi ve içinde bulunduğumuz 938 malî yılının bütçenin merkeze gönderilmesine tesadüf eden aya kadar geçen aylar zarfındaki tahsilat ve tediyatını gösterir aylık varidat ve masraf cetvellerinin birlikte irsali.

3 — 2552 sayılı kanunun tahsisat devrini kaldıran hükmü mahfuz kalmak üzere 3039 sayılı çeltik ekimi kanunu mucibince bütçede yer alan çeltik varidatından fazla tahsil edilip senesi içinde munzam tahsisat alınmak suretile sarfedilemeyen fazla varidatın yeni sene bütçesinin varidat kısmında (3039 sayılı çeltik ekimi kanununun 31 inci maddesi mucibince geçmiş yılda elde edilen fazla) namile açılacak fasla irad ve mukabilinin (aynı kanunun 31 inci maddesine tevfikan komisyon emrine verilecek para) namile masraf bütçesine masraf olarak vaz'ı.

4 — Yardım namı altında konulacak tahsisatın bütçe müvazene ve hizmetlerini ihlâlâ muntahi olmayacak ve mevzuun fevkine çıkmayacak şekilde hesaplanıp konmasına dikkat edilmesi.

5 — Havadan gelecek tehlikelerden korunmak üzere bütçelere konulacak tahsisat 8/2/939 tarihli ve 134 sayılı tamimin 3 üncü maddesiyle izah olunduğu gibi geçen üç sene zarfında bütçelere konulan seferberlik tahsisatının en yüksek miktarından az olmayacağına göre bu maksatla ayrılacak tahsisatın sözü geçen tebligat dairesinde tefriki.

6 — Muallimlerin 932 senesi mesken bedellerde, Cumhuriyet Merkez Bankası, tekaüt sandığı ve mıntika yatı mektepleri iştirak hisselerinden ödenememiş olan borçların sene içinde münakale tekliflerine mahal kalmadan tamamen bütçelerin düyun tertibine konulmasının temini.

7 — Gerek doğrudan doğruya ve gerekse hazinenin

kefaletile yapılan istikraz faiz ve taksitlerinin iyi hesaplanarak bütçelere konulması.

8 — Hasta memurların tedavi ve yol masrafları için keza (788 sayılı kanunun tatbik masrafı) namile açılacak .fasıllara kâfi miktarda tahsisat ayrılması.

9 — 3586 sayılı kanunun hükmüne göre 2901 sayılı kanunla idarei hususiyelerin Maliye Vekâletine vermeğe mecbur olduğu tahrir masrafları alınmayacağından bütçelere bu namla tahsisat konulmaması.

10 — Vali ve kaymakam evleri mefruşatının hususî idare mefruşatı ile birleştirilmemesi ve vali ve kaymakam evlerine ait mefruşat tahsisatının bütçelerin 6 ncı kısmında açılacak ayrı bir fasılda gösterilmesi ve idare âmirlerine ait evlerin tenvir ve teshin masrafları hususî idareyi alâkadar etmeyeceğinden bütçelere bu nam altında tahsisat konulmaması ne emakini hususiyeden olan konaklar tamir masraflarının ayrı bir tertipte gösterilmemesi.

11 — Arazi ve bina vergilerde yol vergisinden ayrılan kanunî hisseler nazım varidat hesabına alınacağından bunların ve mütehavvil tahsisattan olmayan idarei hususiye akarat tamirile posta ve telgraf ücretlerinin bütçelere merbut S cetvellerine ithal edilmemesi.

12 — 3530 sayılı beden terbiyesi kanununun 19 uncu maddesinin B fıkrasına göre ayrılacak spor tahsisatının 20/10/1938 tarihli ve 11151 vel/11/1938 tarihli ve 11499 sayılı tamimler göz önünde bulundurularak 937 yılı nakdî tahsilat yekûnunun % 2 sinden eksik olmamasına itina edilmesi.

13 — Nazım varidat ve sarfiyat hesaplarının 1/3/939 tarihli ve 288/3005 sayılı tamimle gönderilen izahname dairesinde yürütülmesi.

14 — Bu esaslara göre hazırlanacak bütçelerin 7 şer nüsha olarak merkeze gönderilmesinin temin buyrulması.

Umumî müfettişliklere, Vekâletlere ve bilgi için teftiş hey'eti reisliğine yazılmıştır.

M. S. M. U. M.

U. S. II

Vilâyetine

Öz :

Nazım varidat hesaplarının
tatbiki Hk.

Sayı : 288/3005

20/10/938 ve 1/11/938 tarih ve 11499/11151 sayılı tamimlerle tebliğ olunduğu gibi 1050 No : lu muhasebei umumiye kanununun 118 inci madaesile bu kanuna ek 3325 No. lu kanunun 2 inci maddesi hükümlerine göre arazi, bina ve yol vergilerinden ayrılan belediye, tayyare, Ziraat Bankası ve Nafia Vekâleti hisselerinin nazım varidat kısmına alınması lâzımdır. Varidat bütçesinin izahat sütunlarında hisse tefrik olunan vergilerin bir sene evvelki tahsilatının asıllarile hisselerin miktarını göstermek icap eder. Bütçe komisyonunca bütçelerin tetkiki esnasında hisselerin tamam hesap olunup olunmadığı göz önünde bulundurularak noksan hesap edilen hisselerin 3472 sayılı kanunun B fıkrası mucibince kanunen tayin kılman haddine iblağ edileceği tabiidir.

Tatbikattaki neticeleri itibarile 3325 ve 3472 sayılı kanunlar arasında bir taarruz mevzubahis değildir.

Nazım varidatın sureti hesabı, bütçe, hesabı kat'i ve varidat defterlerinde kayıt ve tenzili ve şekilleri hakkındaki izahname ilişiktir.

Bu hesap dolayısıyla halen kullanılmakta bulunan icmal defterinde yeni bir şutun açılmasına lüzum yoktur. Emanet mahiyetinde olan nazım hesapların emanet hesaplarına ilâve olunarak icmal defterine kaydı kâfidir.

Gereği için bütün vilâyetlere, bilgi için umumî müfettişliklere ve teftiş hey'eti reisliğine yazılmıştır.

Nazım Varidat

1 — 1050 No : lu muhasebei umumiye kanununa ek 3325 sayılı kanunun 2 inci maddesinde (varidat bütçesinde nazım varidat Unvanı altında bir kısım açılır. Bu kısma Maliye Vekâletince hususi kanunları mucibince diğer devlet daireleri nam ve hesabına cibayet edilip bu dairelere verilecek varidat kayıt olunur.) denilmekte yine mezkûr 1050 No : lu muhasebei umumiye kanununun 118 inci maddesinde de (mülhak ve hususî bütçeler hesapat ve muamelâtının hususî kanunlarında yazılı kuyut ve şurut mahfuz kalmak üzere bu kanun hükmüne tabi bulunduğu tasrih olunmaktadır.

2 — Yukarıdaki hükümlere göre vilâyet idarei hususiyelerince tahsil edilmekte bulunan bina ve arazi vergilerinden 1454 ve 3459 ve 2871 No : lu kanunlar mucibince:

Arazi vergisinden % 6 Ziraat Bankası hissesi:

Arazi vergisinden % 3 tayyare hissesi:

Bina vergisinden % 3 tayyare hissesi:

Belediye hududu dahilindeki bina vergisinden % 15 belediye hissesi.

Ve 1882 No : lu şose ve köprüler kanunu hükümleri dairesinde yol vergisi tahsilâtından ayrılan % 15 Nafia Vekâleti hissesi:

Vilâyet bütçelerinde ve hesap defterlerinde nazım varidat kısmına alınarak alâkalı dairelere bu kısımdan tediye olunur.

3 — 3472 No : lu kanunun birinci maddesinde bütçe varidat tahminlerinin bir sene evvelki tahsilat miktarları üzerinden hesap edileceği yazılıdır.

Varidat bütçesi ihzar ve tanzim olunurken bina, arazi ve yol vergilerinin bir sene evvelki tahsilâtının mecmuu göz önünde bulundurularak bina vergisinden belediye ve tayyare hisseleri arazi vergisinden Ziraat Bank ve tayyare hisseleri yol vergisinden Nafia Vekâleti hissesi tenzil

edildikten sonra bakiyeleri varidat bütçesine konulacaktır.

Meselâ 937 senesi hesabı kafisine nazaran bina vergisi tahsilatı 58.700 liradır. Bundan % 3 hesabile tayyare hissesi 1761 lira ve belediye hududu dahilindeki binalara ait vergi kısmından % 15 belediye hissesi 8805 lira tutmaktadır. İki hissenin mecmuu 10566 liradır. Bu miktar idarei hususiyeye ait olmayıp diğer dairelere tediyesi icap ettiği için nazım varidat kısmına alınır. Bina vergisi tahsilat yekûnu olan 58.700 liradan tenzil edilerek geriye katan 48.134 lira varidat bütçesinin bina vergisi sütununa kaydolunur. Varidatın nev'i hanesinde tenzil muamelesi aynen bir beyanı seklinde gösterilir. Bütçe komisyonu bütçeyi tetki kederken bina vergisinin bir sene evvelki tahsilatı ile bundan nazım varidat kısmına alınmak için tenzil olunan hisseleri bütçe varidatına esas tutulan miktarı karşılaştırmak suretile kanunî bütçe varidatına esas tutulan miktarı karşılaştırmak suretile kanunî hisselerin tamamen tenzil edilip edilmediğini nazarı dikkate alır.

4 — Yine vilâyetin 937 hesabı kafisinde arazi vergisi tahsilatı yekûnu faraza 108.000 liradır. Bunun % 3 hesabile tayyare hissesi olan 3240 lira ve % 6 Ziraat Bankası hissesi 6480 lira nazım varidat kısmına aittir. 108.000 liradan indirildikten sonra geriye kalan 98.280 lira 939 senesi arazi vergisi gelirinin muhammen miktarını teşkil edecek ve bu rakam bütçeye 98.280 konacaktır. Bütçe tetkik komisyonunun hisselerin tamam konulduğu hakkındaki mürakabe ve tetkikatını kolaylaştırmak için de varidat bütçesinde gösterilen arazi vergisinin istinad ettiği hesabı katideki tahsilatın yekûnile ayrılan hisselerin miktarı aynı sütunun hizasında bir beyanı ile izah edilecektir.

5 — Yol vergisinin nakdî kısmı da bu şekilde muameleye tabi tutulacaktır. Meselâ 937 senesi hesabı katisinde yol vergisinin nakdî tahsilatı yekûnu 170.400 liradır.

1882 No : lu şose ve köprüler kanunu mucibince yol vergisi tahsilatından ayrılarak Nafia Vekâletince gönderilmesi lâzımgelen % 15 hissenin miktarı olan 25560 lira tah-

silât yekûnu bulunan 170.400 liradan indirilerek bakiyesi olan 144840 lira varidat bütçesinde nakd yol vergisi sütununa kaydedilecek bu şütunun mülâhazat hanesinde yol vergisi tahsilatının aslı ile nazım hesaba ayrılan miktarı bir beyan halinde gösterilecektir.

6 — 3472 No : lu kanunda bahsedildiği gibi varidatı çoğaltıcı veya azaltıcı sebepler bulunduğu ve bu cihet tevsik edilerek Dahiliye Vekâletince kabul edildiği takdirde bittabi varidat bütçesindeki muhammen rakamlarda bir sene evvelki tahsilât miktarına nazaran azlık veya çokluk olması mümkündür. Bu takdirde mevzubahis hisselerin varidat bütçesine esas tutulan miktarın mecmuu üzerinden hesap edilmesi lâzım gelir.

7 — Varidat bütçesinin sonunda varidat yekûnu umumisi sütunundan sonra nazım varidat namile bir fasıl açılacaktır. Bu fasıl rakamsızdır. Yani bütçe hazırlanırken tasdik ve tatbik mevkiine konulurken bu fasla her hangi bir rakam konulmaz. Cari sene içinde vukubulan tahsilâttan ayrılan hisseler bilâhara bu rakamsız fasla yazılır. Malî sene bittikten sonra varidat masraf hesabı katileri yapıldığı zaman zaman varidata alman ve tediye olunan mevzubahis hisseler ayrı bir tablo ile hesabı katiler arasında gösterilir.

8 — Bütçe komisyonu vilâyet bütçelerini tetkik ederken 3472 No : lu kanunun B fıkrasına göre kanunî hisselerin tamam olup olmadığını nazarı dikkate almakla mükelleftir. Bunun için varidat bütçesine konulan bina, arazi vergilerinin bir sene evvelki tahsilât miktarlarıyla bunlardan nazım kısma ayrılmak için tenzil olunan hisselerin tutarını ve sureti hesabını mübeyyin beyanilerin alâkadar sütunların karşısında sıhhatli ve açık bir şekilde gösterilmesi ayrıca varidat bütçesinin sonunda nazım varidata ayrılan hisselerin miktar ve nev'ini gösterir bir müfredat cetvelinin eklenmesi icabeder.

9 — Nazım varidatın hesap defterlerine sureti kaydı:

Hisseli bu vergilerin eski senelerden müdevver bakayasıle haliye kısımları herhangi bir hisse ayrılmadan neveleri itibarile tam olarak birer kalemde ve hesap talimatnamesinin esasları dairesinde ait olduğu sütunların tahakkukuna geçilir. Bu suretle tahakkuk kaydolunan bina vergisinden %3 tayyare hissesi belediye hududu dahilindeki binalardan % 15 belediye hissesi arazi vergisinden %3 tayyare % 6 Ziraat Bankası hissesi yol vergisinden %15 Nafia Vekâleti hissesi hesap edilerek kırmızı kalemle tahakkuk sütunundan tenzil ve izahat hanesinde de keyfiyet tafsilâtile tespit olunur. Kırmızı kalemle tenzil olunan hisseler varidat defterinin sonunda (nazım varidat) başlığı altında yeniden açılan ve hisselerin nev'i kadar sahife ve kısma ayrılan yerde her hissenin ait olduğu sahifenin üst tablosunun tahakkuk sütununa kaydolunur.

10 — Bu vergilerden tahsilat vuku buldukça bidayetden varidat defterinin tahsilat tablolarına teslimat müzekkerelerindeki miktarın tamamı kaydolunur. Ay sonlarında varidat defteri yekûn edilerek o aya ait tahsilattan yukarıda izah olduğu gibi ayrılması icabeden hisseler hesap olunarak kırmızı kalemle o aylık tahsilat yekûnünden tenzil ve nazım varidat partisinde ait olduğu kısmın tahsilat tablosuna aynen naklolunur.

2871 sayılı kanunda bina ve arazi vergilerinden kesilen tayyare belediye ve Ziraat Bankası hisselerinin müteakip ayın 10 una kadar alâkalı dairelere tediye olunmadığı takdirde % 9 zam ile ve tahsili emval kanununa tevfikân tahsil olunacağı yazılıdır. Nazım varidat hesabına tahsilât kaydolunan bu hisselerin 10 gün zarfında bu hesaptan reddiyat suretile tediyesi mecburidir.

Esasen nazım varidat hesabı emanet mahiyetindedir. Bu hesabın açılmasından maksat idarei hususiyenin malı olmayan ve kanunen başka dairelere ait olan hisselerin vilâyet bütçesinde lüzumsuz yekûn teşkil etmemesi ve tediye edilirken tahsisat ve havale kayıtlarile bir sürü formaliteye mahal kalmaması içindir. Nazım varidatın kaydolun-

duğu defterin tahsilat tablosunun münasip sütunlarında tediye olunacak paranın miktarile tediye tarihini gösteren ve müstenid olduğu reddiyat ita emrinin ve tediye edilirken tahsisat ve havale kayıtlarile bir sürü formaliteye mahal kalmaması içindir. Nazım varidatın kaydolunduğu defterin tahsilat tablosunun münasip sütunlarında tediye olunacak paranın miktarla tediye tarihini gösteren ve müstenid olduğu reddiyat ila emrinin ve tediye çekinin numarasını irae eden sütunların ilâvesi suretile nazım varidattan tahsil ve tediye olunan miktarlarının karşılıklı kaydedilerek kontrolünün temini icabeder.

II — Malî senenin hitamından sonra kafi hesap cetvelleri yapılırken vilâyet bütçesine dahil bilumum masraf ve varidat hesapları tamamen yazıldıktan ve yekûn edildikten sonra nazım varidat ve nazım tediye hesapları da birer tablo halinde ilâve olunur. Bu tablolarda nazım kısımdaki hisselerin daire itibarile ayrı, ayrı miktarlarının gösterilmesi icabeder.

1/3/939

M. İ. U. M.

H. İ. H. Ş. M.

Vilâyetine

Sayı : 288/3022

1 — Devlet ormanlarının arazi vergisinden muafiyeti hakkında Ziraat Vekâletince hazırlanıp Büyük Millet Meclisine sevk edilen kanun projesi henüz meclisçe kabul ve tasvip edilmediğine ve ne şekil alacağı da malûm bulunmadığına göre tahrir edilen devlet ormanlarının vergi mevzuu haricinde bırakılarak tahakkuka alınmaması veya tahakkuktan indirilmesi bittabi bahsa mevzu olamaz.

2 — Karşılık olarak Balıkesir Vilâyetine ve bilgi için umumî müfettişliklere ve bütün vilâyetlere yazılmıştır.

30/3/939

M. İ. U. M.

H. İ. Ş. M.

Vilâyetine

Öz :

Posta telgraf ücretleri için mahallî bütçelere tahsisat konulması Hk.

Sayı : 288/3300

Hususî idarelerle belediyelerin altı ay zarfında yazdıkları telgraflarla gönderdikleri posta müraselâtının 2721, 2722 No : lu kanunlara göre tabi oldukları ücretler posta merkezlerinde tespit edildiğinden bu idarelerin mahallî posta ve telgraf merkezlerinden altı aylık hesaplarını alarak 939 yılı bütçelerine ona göre tahsisat koymaları muvafik olur.

Muktezasının ifası tamimen rica olunur.

16/3/939

H. İ. M. Ş. M.

M. İ. Ş. M.

Vilâyetine

Sayı : 213/3007

21/12/938 tarih ve 13701 sayılı tamimle istenilen ma-

lûmatı havi cetveller halâ gönderilmedi; bazı vilâyetlerden gelen cetvellerde aza fotoğrafları noksanıdır.

1 — Cetvellerin en kısa bir zamanda gönderilmesi ve noksanlarının tamamlanması;

2 — Yeni meclisin seçeceği encümen azası hakkındaki malûmatın da yukarıda tarih ve numarası yazılı tamime ilişik olan numuneye göre tanzim edilecek ayrı bir cetvel halinde bir daha tekide mahal kalmadan gönderilmesi rica olunur.

6/3/939

M. İ. Ü. M.

Köy Hs, Ş. M.

Vilâyetine

Öz:

3530 numaralı beden terbiyesi kanunu ile köy, belediye ve hususi idarelere verilen vazifeler KH

Sayı : 348/3014

3530 sayılı beden terbiyesi kanunu mahallî idarelere malî ve esaslı mükellefiyetler tahmil etmiştir.

Kanun hükümlerine göre; Vilâyet Hususî İdareleri bir sene evvelki nakdî tahsilatlarının % 2 si nisbetinde bu işe yardım edecekleri gibi gelirleri elli bin liradan fazla olan belediyeler bir sene evvelki tahsilât yekûnlarının % 4 ü nisbetinde bütçelerine tahsisat koyacaklar ve indeliktiza Valiler köy bütçelerine de Vilâyet Umumî Meclisleri kararı ile münasip nisbette spor tahsisatı koyduracaklardır.

Kanunun 19 uncu maddesinin B ve C fıkralarına göre;

spor için Hususî İdare ve Belediye Bütçelerine konacak tahsisatın %de 80 ni münhasıran mahallin beden terbiyesi teşkilât ve faaliyetlerine ve gerekli spor malzemesi tedariki masraflarına tahsis ve sarf olunacaktır.

Gelirleri elli bin liradan aşağı olan belediyelerle vilâyet bütçelerinden ayrılan Ziraat Bankası, Tayyare, Belediye, Cumhuriyet Merkez Bankası hisseleri gibi nazım varidat hesabına alınması lâzımgelen emanet mahiyetindeki hisseler ve edayı mükellefiyet cetvellerine müsteniden hesabatta nakille ifade edilen bedenî yol mükellefiyeti tutarları hisse tefrikinden hariç tutulacaktır.

Köy idarelerine gelince : Bunların iştirak ve nispetleri imkân ve gelir esaslarına istinat ettirilmelidir.

Gelir membalarına sahip olmayan kadro ve hizmetlerini salma ile karşılayan köyler mükellefiyet ve iştiraktan bittabi hariçtir. Masarifi umumiyelerini, nakit gelirleri ile karşılayarak bütçelerini salma yardımından kurtarmış, kanunen yapmakla mükellef buldukları mecburî hizmetleri ifa edebilecek imkân ve seviyeyi elde etmiş köylerimizde kanun hükümlerinin yerine getirilmesi ve bu kabil kov bütçelerinden ayrılacak muhassasat nisbetlerinin tayininde yakardaki esasların nazarı dikkate alınması muvafik olur.

Buna göre gereken tedbirlerin alınmasını; şehir ve köy gençliğinin beden ve sıhhi inkişafına ait tedbirlerde mahallî idarelere kanunla tevdi edilen vazifelerin ifasında azamî hassasiyet gösterilmesini rica ederim.

M. İ. U. M.

Köy Hs, Ş. M.

Vilâyetine

Öz:

köy muhtarlarının, bizzat bulunmaları mecburi ahvalden gayri hususatta daire ve karakollara çağrılmamaları HK.

Sayı : 438/3015

Vazifelerinin mahiyeti ve ehemmiyeti itibariyle daimî surette işleri başında kalmaları gereken köy muhtarlarının Devlet daireleri ve bilhassa karakollar tarafından, bizzat bulunmalarını icabettirmeyecek sebep ve vesilelerle zaman zaman merkeze celbedilmekte oldukları ve bu yüzden bir çok devlet ve köy işlerinin zamanında görülmediği gibi, gidip gelişlerinden mütevellit masrafların da köy bütçelerine yüklenmekte olduğu cari muhabereleden anlaşılmaktadır.

Köy muhtarlarının ne gibi işlerde Devlet dairelerinde bizzat bulunmağa mecbur oldukları ilgili kanunlarda sara hatla gösterilmiş ve bunlar haricinde kendilerinin devam ve karakollara celbine ne lüzum ne de kanunî icap olmadığı aşikâr bulunmuştur.

Küçük mikyasta birer belediye demek olan köy idarelerinden her hangi bir iş hakkında bilgi alınmasına lüzum ve zaruret hasıl olduğu zaman kasaba ve şehir belediyelerinde yapıldığı gibi muhtarlardan yazı ile izahat istenmesi hem mümkün ve hem de yerinde bir tedbir olacaktır. Bu suretle köy kanununun 93 üncü maddesine göre köy mühürünü köy konağında ve mühürlü kutusunda bulundurmak ve ihtiyar heyeti huzuruyla açıp kullanmak gibi kanunî mecburiyetler karşısında bulunan muhtarlardan her suretle kabili ihtiyaç, resmî mühürle musaddak cevap

veya mazbata alınması mümkün olacak ve bu şekilde muamele mevzuata da uygun dūŖecektir.

Devlet dairelerine de uğraması tedbirlenmek suretiyle, tanzim edilmiŖ olan kōy postaları bu kabil muhaberati gecikmeden ve ziyaa uğramadan temin edeceği cihetle bu. esasın taammul halini alıp arızasız iŖlemesi mōmkōn gōrōlecektir.

Bu itibarla, kanunlarımızın muhtarların bizzat bulunmalarını mecburī tuttuğu ahvalden gayri hususatta (Vali ve Kaymakamların muvafakat ve mōsaadelerinin istihsal edileceği mōcbir haller hariē) muhtar ve ihtiyar meclisi āzalarının sebepsiz ve icapsız merkeze celplerine ve iŖlerinden ayrılmalarına mahal ve imkān bırakılmam asının ōnemle tedbirlenerek takip bulunmak itibarile de Belediye reislerinden farklı olmayan ve ayrıca gerek Vilāyetler İdaresi ve gerekse Kōy Kanunu ile kōyde Devletin memuru bulunmak sıfatını iktisap etmiŖ bulunan kōy muhtarlarına her hususta bu durumları ile mōtenasip mōzaheret ve muamele yapılması hususunun ilgililere ve kōy idarelerine ehemmiyetle tebliği rica olunur .

Umumī MōfettiŖliklere ve bōtōn Vilāyetlere yazılmıŖtır.

16/3/939

M. İ. U. M.

Kōy Hs. Ŗ. M.

Vilāyetine

Öz:

Kōy sıęırtmaē ve danacı ūcretlerinin tevziinde gōtmekte oldukları hayvan cins ve adedinin esas tutulması lazım geleceği HK.

Sayı : 439/3017

30/1/1939 gōn ve kōy bōrosu 1678 sayılı yazı karŖılıęı:

1 — Köy kanununun 17 inci maddesinin 17 inci fıkrasına göre sığırtmaç, danacı ve emsaline gütmekte oldukları hayvan adedine göre öteden beri hizmet mukabili ücret olarak verilegemekte olan para veya mahsûlün köy idarelerince salma suretiyle tevzii sırasında tevziatın hayvanı olmayan köylüye de teşmili ve böyle bir külfetin bu nimetten hiç bir suretle faydalanmayanlara da tahmil adalet prensiplerine ve mevzuata uygun düşmemektedir.

2 — Ötedenberi bu gibi çobanlara büyük ve küçük baş hayvan esası üzerinden cinslerine göre yıllık veya aylık olarak verilmekte olan miktarın her yıl yine aynı şekilde bütçe tanziminden önce ve mümkün mertebe teşrinlerde pazarlıkla tespit olunarak karar defterine geçirilmesi ve pazarlıkla tesbit olunan ücretin alâkadarlara tevziinde 19/4/1937 gün ve 3206 sayı ile 24/11/937 gün ve 9922 sayılı tebliğlerle mukayyet olmayarak hayvan adedinin esas tutulması; tevziatın da her ferde ait küçük ve büyük hayvan adedinin esas tutulması; tevziatın da her ferde ait küçük ve büyük hayvan cins ve miktarını gösterir bir cetvel üzerinde ve diğer köy işleri için toptan yapılması zarurî olan salma kararından ayrı olarak ve ona karıştırılmayarak yapılması muvafıktır.

Bu meyanda pazarlıkla tespit olunan ücret miktarı ile tevziat yekûnu arasında her hangi bir fark olmamasına ve fazla salma tahakkuk ettirilmemesine, kesim, ölüm, satış gibi hallerde de müteakip aylara ait ücretlerin ihtiyar meclisleri kararıyla ve senetle sahiplerine iadesine bilhassa dikkat olunması icabeder.

3 — Çobanlar için nakit veya mahsul üzerinden yıllık veya aylık olarak pazarlıkla tespit olunmuş ücret kararı tasdikli örneğinin mürakabeyi kolaylaştırma için- bütçelere raptı hususunun da usul ittihazı muvafık olur. Buna göre muamele ifası hususunun ilgili dairelerle köy idarelerine tebliği rica olunur.

4 — Cevaben Eskişehir vilâyetine bilgi olan Umumî

Müfettişliklere ve bütün Vilâyetlere yazılmıştır.

24/3/939

M. İ. U. M.

Köy Hs. Ş. M.

Vilâyetine

Öz:

Köylü elbiseleri HK.

Sayı : 438/3018

Reisicumhur İsmet İnönünün şimalî Anadolu'daki tetkiklerinde müşahede buyurdıkları hususata ait notlarında; «Halkın umumî surette temiz ve iyi giyinecek zevkte ve kudrette olduğu, kara yünden ceket ve pantolon veya şalvar dokumanın çok yerde âdet bulunduğu ve bu manzaranın kendilerinde köylünün iyi giyinmesi için ucuz ve sağlam elbise tedariki arzusunu canlandırdığı ve bunun bir taraftan Sümer Bankla halk ihtiyacı için tekrar teşebbüs fikrini telkin ederken diğer taraftan köylülerin kara yünden kendi giyimlerini dokumalarını geniş mikyasta kolaylaştırarak yapmak, ciddi olarak ele alınacak bir teşebbüs görüldüğü tespit duyurulmakta ve sosyal bünyemize ve ekonomik durumumuza uygun köylü tipi elbisenin bizzat köylü tarafından yapılması hususuna işaret olunmaktadır. Köy kanununun 14 üncü maddesinin 15 inci fıkrasında tasrih edilen bu husus 15/1/1937 gün ve 301 sayılı tamimde göz önüne alınarak mahallen yapılacak tetkikler sonunda tespit edilecek kıyafetlerin yerli mallardan yapılması, köylerde kendi ihtiyaçları için el tezgâhları kurulması etrafında teşvikat icrasıyle beraber vilâyetlerce mahallî ihtiyaçlara uygun tezgâh tipleri ile istimal tarz-

larının öğretilmesi esasları tespit olunmuş ve bu iş 938 ve 539 plânlarına da alınmıştır.

Bu esasa göre her köyde yerli kumaşlardan kıyafet tipleri tespit olunarak bu arada herkesin kendi tezgâhında evinin ihtiyacını karşılaması ve kara yünden dayanıklı iş. hayatına elverişli ucuza mal olur kumaşlar dokunmak ve elbise yaptırmak hususunun tedbirlenmesi, dokuma imkânı bulamayan yerlerde Sümer Bankla muhabere edilerek çare ve imkânlar bulunması çok faydalı görülmüştür.

1937 ana plânında derpiş olunan bu iş etrafında gerekli tedbirlerle faaliyete geçen bir kısmı vilâyetlerde oldukça muvaffak sonuçlar alındığı tetkik edilmekte olan raporlardan anlaşılmiştir. Binaenaleyh işe çok nüfuslu ve varlıklı köylerden başlanılarak her yıl nüfusu daha az köylere doğru tatbikatın genişletilmesi imkân ve çarelerinin aranması, alınacak tedbirlerle elde edilecek neticelerden erkana müstenit raporla bilgi verilmesi tespit olunacak kifayetlerin üçer nüsha fotoğraf isinin gönderilmesi tamimen rica olunur.

Umumî Müfettişliklere ve bütün vilâyetlere yazılmıştır.

25/3/939

M. S. M. U. M.

Ş. I. M.

Tahakkuk

Vilâyetine

Öz:

934, 935 ve 936 yılları harcırah borçları H.

Sayı ; 1935

934, 935 ve 936 yıllarına ait olup seneleri bütçelerinde karşılığı olmadığından cari sene bütçesinin 15 inci maddesine tevfikân peyderpey yapılan tasarruflardan temin olunan tahsisatla muhtelif tarihlerde tediyeye emirleri tahak-

kuk mahalleirne gönderilmiş olan alacakların behemhal istihkak sahiplerine tediyesinin temini ve er hangi bir sebeple derhal tediyesikabil olmyanların katiyen tenkis edilmeyerek sene sonunda tahakkuk evrakı müsbitesine müsteniden bütçe emanetine aldırılması ve bunlardan tediye edilen veya edilmeyenlerin her on beş günde bir müfredatlı cetvelinin tanzim ve irsali evvelce tamimen ve ehemmiyetle rica edilmiş idi. Bazı vilâyetlerce bu muamelenin tamamen tatbik edilmediği ve gönderilen tediye emirlerinin ma memurluklarınca tenkis edilmekte olduğu anlaşılmıştır.

Evvelce de bildirilmiş olduğu üzere tediye emirlerinin kafiyen tenkis edilmemesi lüzumunun mal memurluklarına ehemmiyetle tebliğ ettirilmesi ve şimdiye kadar gönderilmiş olan tediye emirlerinden ne miktarının tediye edilip ne miktarının edilmediği ve tenkis edilmiş miktarı gösterir müfredatlı ve izahatlı bir cetvelin her kaza mal memurluklarınca tanzim ve tasdik ettirilerek 15/4/939 a kadar irsali rica olunur.

23/3/939

M. S. M. U. M.

U.S.II

Vilâyetine

Öz:

İdare heyetlerinin senelik çalışma cetvellerinin hukuk müşavirliğine gönderilmesi H.

Sayı : 751

1 — İdare Hey'etlerinin senelik çalışma cetvellerinin yollanması hakkındaki 24/5/935 gün ve 2783 sayılı tamim

gereğince hazırlanıp gönderilmesi icabeden cetvellerin badema 15/7/937 gün ve Hukuk Müşavirliği 555 sayılı tamime karşılık olarak gönderilmesini rica ederim.

2 — Gereği için valiliklere, bilgi olmak üzere Umumî Müfettişliklere yazılmıştır.

9/3/939

M. S. M. U. M.

Ş. II

Öz:
İş takibi H.

Sayı : 752

1 — Hukuk usulü muhakemeleri kanunu ile 1837 sayılı bina ve 2901 sayılı arazi tahriri kanunları hükümlerine tevfikan köy ihtiyar meclislerinin gerek avukatlara ve gerekse avukat olmayan kimselere sulh mahkemelerinde ve resmî dairelerde 'iş takibi için tanzim ettikleri vekâletnameler muteber ve yalnız sözü geçen üç kanuna hasır.

3499 sayılı avukatlık kanununun 23 üncü maddesinde (..resmî dairelerde nizalı ve ihtilaflı işleri takip etmek yalnız bu kanun hükümleri dairesinde baroya kayıtlı bulunan avukatlara aittir) denilmekte olup bunun için de borçlar kanununun 386 ve müteakip maddelerine tevfikan mutlaka noterden musaddak vekâletname tanzimine zaruret bulunup avukat olmayan kimselerin de adliyeden mâda olan makam ve dairelerde ve yukarda sözü geçen 23 üncü maddenin sarahatinden hariç bulunan işleri takip için aşağıdaki esaslar, dairesinde vekâletnamelerini noterliğe tasdik ettirmeleri lâzımdır.

Yakardaki izahata göre noterlikçe vekâletnameleri musaddak olan kimselerin iş takibi caiz olup noterden ve-

kâletnameleri olmayan kimselerin hastalık, mühim iş vesaire gibi haklı ve meşru mazeretlere istinad edecek arzuhal yollamak veya işini sordurmak ve mümasili işler gibi hukukî ve kazaî mahiyet arz ve niza ve ihtilâf tevhit etmeyen işler müstesna olmak üzere ahzükabz, bir haktan feragat, nızalı ve ihtilâflı işler ve saire misillâ hukukî mahiyet arzedecek olan işlerin noterden musaddak vekâletname olmadıkça devlet dairelerinde takibettirilmemesini ve badema bu esas dahilinde yürünmesini dilerim..

2 — 26/2/933 gün ve 414 sayılı yazıya cevaben Ordu vilâyetine ve tamimen Umumî Müfettişliklerle Valilere ve: Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

9/3/939

Diğer Vekâletler tamimleri

Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâleti

Öz:

Çeltik ekim mahallerinin tayin ve tesbitinde sıhhi endişelerin göz önünde bulundurulması hakkında.

No : 1039

Çeltik ekimi hazırlıkları mevsimi yaklaşmış olmakla, şimdiye kadar olduğu gibi, tatbiki icabeden sıhhi tetbirlerle bu hususta tanzim edilecek raporlar hakkında alâkalıların dikkat nazarının çekilmesi lüzumlu görülmüştür.

Çeltik ekimi her tarafta kabul olunduğu veçhile, sıhhati fevkalâde ilgilendiren ve sıhhi bir mesele halinde mütalea olunması icabeden bir ziraat şekli olduğundan ekilen yerlerde ziraî randıman kadar sıhhi endişelerin vaziyete hakim olması zaruridir. Bu sebeble çeltik mıntıklarında sıhhi teşkilâtımızın bu hususta deruhte ettiği ağır mes'uliyet de kendiliğinden tezahür eder. Binaenaleyh 3039 numaralı kanuna göre çeltik komisyonlarına iştirâk eden tabiplerce ekim alanlarının tayin ve tespiti esnasında, mahallî vaziyete ait verilecek raporlarda, sıhhi durum üzerinde şiddetle ısrar edilmeli ve görülecek mahzurlar karşısında ekimin menli şiddetle ısrar edilmeli ve görülecek mahzurlar karşısında ekimin men'i ciheti iltizam olunmalıdır. Esasen kanunun ve talimatnamenin sıhhi hükümleri de bu hususta çok sarihdir. Vekâletimizin ve teşkilâtının senelerden beri en titiz bir itina ile takip ettiği umumî sıhhatin her hangi bir vesile ile ihlâline müsaade etmeyeceği çok tabii olmakla, tabiplerin bu hususta müdellel ve kat'i raporlar vererek bilhassa sıtmalî yerlerde, çeltik ziraatının, muhaberelelere meydan verilmeyecek bir şekilde menü ci-

hetine gidilmesi lâzımdır. Bunlardan maada mücadele mıntakasına dahil mahallerde teşekkül eden çeltik komisyonlarında aza olarak behemehal mücadele tabibinin bulundurulması hususuna itina edilmesi tamamen tebliğ olunur.

27/2/1939

Öz:

Umumî Hıfzıssıhha Meclislerinin muntazaman toplanmalarının ve verdikleri kararların tamamen tatbikinin temini hakkında.

Sayı : 1040

8/10/1930 ve 119 sayılı tamime ektir:

Umumî Hıfzıssıhha Kanununun 23 üncü maddesi mucibince vilâyet merkezler ile kazalarda teşkil edilmiş olan Umumî Hıfzıssıhha Meclislerinin vazifeleri aynı kanunun 27 nci maddesinde tasrih edildiği veçhile mahallin sıhhi ahvalini daima göz önünde bulundurarak şehir ve kasaba ve köyler sıhhi vaziyetinin ıslahı ve mevcut mahzurların izalesine yarayan tedbirlerin alınması, sarî ve salgın hastalıklar hakkında istihbaratı tanzim, sarî ve İçtimaî hastalıklardan korunma çareleri ve sıhhi hayatın faydaları hakkında halkı tenvir ve sarî hastalık zuhurunda hastalığın izalesi için alman tedbirlerin ifasına muavenet eylemek olduğu halde ekseriya vilâyet merkezler ile kazalarda umumî hıfzıssıhha meclislerinin kanunî toplantılarını yapmadıkları ve yukarıda yazılı kanunî vazifelerini tamamen ihmal eyledikleri ve yaptıkları bir kaç toplantıda verdikleri kararların da tatbikini takip eylemedikleri ve bu sebeple mahallin sıhhi vaziyetini ilgilendiren hususlar hakkında ekseriya resmî ve hususî diğer etibba ve eşhas tarafından alâka gösterilecek tedbir alınmak üzere Vekâlete müracaatta bulunulduğu yapılan tetkikattan anlaşılacak

tadır. Memleketin sağlığını korumak ve sari ve salgın hastalıklarla m¼cadele hususundaki m¼him vazifeleri dolayış ile vilâyetiniz ve m¼lhakatı umumî hıfzıssıhha meclislerinin kanunî vazifelerine bir defa daha dikkat nazarları çekilerek mahallin sıhhi vaziyeti ile çok yakından alâkadar olmalarının ve sık sık yapacakları toplantılarda mevcut sıhhi mahzurların izalesine yarayan tedbirler hakkında verecekleri kararların tamamii tatbikinin teminini ve yapılacak icraattan Vekâletin vaktinde haberdar edilmesini rica ederim.

27/2/1939

Maliye Vekâleti

Öz:

Muvazzaf hizmete tâbi erat tarafından verilecek bedeli naktilerin Malsandıklarınca alınma şekli hakkında.

Sayı : 122310-23/3485/158

Muvazzaf hizmete tâbi erattan bedeli nakdi vermek isteyenler hakkında Askerlik Kanununun 105 inci maddesinde : Bedeli nakdi miktarının 250 lira olduğu (Tayyare hissesi hariç) ve bunu m¼kellef veya namına aharı Türkiye dahilindeki mal sandıklarına ve ecnebi memleketlerde Elçilik ve Konsolosluklara resmî makbuz mukabili defaten veya iki taksitte verir diye yazılı bulunmasına ve bu kanunun tatbikini m¼beyyin Millî M¼dafaa Vekâletince tanzim olunan talimatnamede de : Bedel vermek isteyenler ya kendileri veya vekilleri, buldukları mahal askerlik şubesine istida ile m¼racaat ederek bedellerini bir veya iki taksitte vereceklerini bildirecekleri, şube; bedel verecek olanın kaydına bakarak bedel vermek hakkı varsa

bedelinin alınmasında bir mâni olmadığını ve bedelinin kabulünü istidası altına yazarak Mal müdürlüğe göndereceği ve Mal müdürün de parayı aldıktan sonra sahibine resmî ve matbu bir makbuz vereceği, bedel sahibi veya vekilinin bu makbuzu şubeye göstereceği ve şubenin de bu makbuzun tarih ve numarasını kütük ve yardımcı defterine ve bedel verenin nüfus cüzdanının askerlik hanesine yazacağı ve bedelinin alındığına dair Malmüdürünün vereceği cevabı da dosyasında saklayacağı izah edilmiş bulunmasına binaen askerlik şubelerinden bu suretle gelen arzuhallerin bazı mal sandıklarınca kabul edilmeyerek 8 şubat 1341 tarih ve 42 numaralı tebligata istinaden askerlik şubelerinden tahsilat müzekkeresi istenilmekte olduğu cari muhabereden anlaşılmaktadır.

Alınma şekli kanun ve talimatnamesinde sarahaten yazılı olan bedeli naktelerin askerlik şubesinden havaileli istidalar üzerine muhasebe kalemlerince tanzim olunacak tahsilat müzekkerelerine istinaden alınması ve kesilecek makbuzların sahipleri eline verilmesi ve bedeli naktinin alındığının da bir tezkere ile şube reisliğine bildirilmesi ve şubelerden bu husus için ayrıca tahsilat müzekkeresi istenilmemesi lâzım gelmektedir.

Ona göre muamele ifası hususunun merkez ve mülhakat malmemurlarına tamamen tebliği rica olunur.

2/3/1939

Adliye Vekâleti

No: 38/15

Bazı yerlerde Arap harflerde çocuklara Türkçe tedrisat yapanlar hakkında Ceza Kanununun 526 ncı maddesine tevfikân takibat yapılmakta olduğu anlaşılmıştır.

Ceza kanununun 261 inci maddesi, kanun ve nizamlara

aykırı olarak mektep veya dershane açanlarla bu yerlerde ruhsatsız öğretmenlik edenler hakkında cezaî müeyyideler koymuştur.

Maddedeki (Dershane) tabirinin mahiyet ve şümulüne gelince bu tabir şüphesiz ki tedrisat icra edilen bütün mahallere şamildir. Bu mahallin hususî bir ev olması, okutulan çocukların mahdut bulunması ve tedrisat ücrete tâbi tutulmuş olup olmaması haizi ehemmiyet değildir.

3531 sayılı kanunla yapılan tadil ile 261 inci maddede yer alan bu tabir tedrisat yapılan mahal mektep mahiyet ve şeraitini haiz olmasa da henüz kültür sahibi bulunmayan gene dimağların fikrî inkişafına mâni olacak mahiyette bulunan ve Maarif teşkilâtının müsaade ve murakabesinden azade olan bütün tedrisatı kat'î surette önlemek maksadile vazedilmiştir. Kanun vazınının bu maksadı göz önünde tutularak maddenin tatbikine itina gösterilmek icabeder. Aynı zamanda 1353 sayılı kanunla da mekteplerde Türkçe yapılan tedrisatta Türk harfleri kullanılmak mecburiyeti vazedilmiştir. Eski harflerle matbu kitaplarla tedrisat icrası memnudur. Bu memnuyet Ceza Kanununun 526 ncı maddesiyle cezaî müeyyide altına alınmıştır. Binaenaleyh kanun ve nizamlara aykırı olarak açılan mekteplerde yapılan Türkçe tedrisatta eski harfler kullanıldığı taktirde faileri hakkında Ceza Kanununun aynı zamanda 261 ve 526 ncı maddeleri mucibince takibat icrası lüzumu kendini gösterir. Çünkü bu taktirde kanun ve nizamlara aykırı olarak mektep açmak müstakil bir suç teşkil ettiği gibi bu mekteplerde Türkçe tedrisatın eski harflerle yapılmış olması da ayrı ve müstakil bir suç vücuda getirir.

Şu kadar ki mektep ad ve itibar olunmayıp ancak 261 inci maddenin dershane tâbirine giren mahallerdeki tedrisata gelince; bu mahallerdeki Türkçe tedrisatın Arap harflerinde yapılmış olması ikinci bir suç vücuda getirmez. Çünkü 1353 numaralı kanun ancak mektep itlâk olunabilecek müesseselerde eski harflerle tedrisatı memnuyet altına almıştır.

Gerek kanun ve nizamlara aykırı olarak yapılan tedrisattan ve gerek eski harflerin istimalinden doğacak zarar-

ların ves'at ve ehemmiyeti ve bilhassa memlekette yapılan inkilâpların icabettirdiği yeni zihniyet telkin edilmek suretile yetiştirilmek icabeden genç dimağların Maarif Teşkilâtının murakabesinden arade bir surette eski zihniyeti telkine müsait kimselere terk etmemek lüzumu göz önünde tutularak, kanun tamamen bildirilir ve keyfiyetin kaza dairesindeki C. M. U. liklerine de bildirilmesi istenir.

14/3/1939

Emekli ve öksüzlere maaş tahsisi

Dahiliye Vekâletince 1/3/939 dan 1/4/939 tarihine kadar işi
biten emekli v öksüzler maaşı tahsis listesi:

Memuriyeti ve ismi	Nev'i tahsis
Süleymanlı kaymakamlığından mütekaif Hidayet Arun	Yetim
Denizli hususî muhasebe memurlarından ölü Ahmet Çetik	»
Adana hususî muhasebe ayniyat ve mübayaa memuru ölü Yusuf İzzettin Bölge	»
Urfa hususî muhasebe müdür muavinliğinden mütekaif ölü Celâl Öğretmengil	»
İstanbul B. Duhuliye M. makbuz kâtibi Hüseyin Hüsnü Güvenç	Tekaüt
Agâh Fındıklı	Yetim
İstanbul belediyesi levazım M. mümeyyizi Abdullâh Şevket Tarman	Tekaüt
Hasköy T. ve T. Ş. memuru Tahîr Sadettin Aktüzüm	Yetim
İstanbul valiliğinden vekâlet emrinde Muhittin Üstündağ	Tekaüt
Kadıköy B. Ş. fen memurluğundan emekli M. Fahri Negüs	Yetim
Seyrüsefer tahşî heyeti tahsildarı Ali Baydar	»
Suluova nahiyesi müdürlüğünden vekâlet emrinde Murat Uğur	Tekaüt
Armudan nahiyesi müdürü ölü Nusrat Nefcioğlu	Yetim
Beykoz B. Ş. evzan memurluğundan emekli Mustafa Ulaş	»
Rize nüfus kâtibi ölü Ali Arayıcı	»

Memuriyeti ve ismi	Nev'i tahsis
Mülga Dahiliye Nezareti kavashğından mütekait ölü İsmail Tektaş	Yetim
Edirne idare heyeti başkâtipliğinden mütekait ölü Murat Türkteki	»
Datça nüfus memuru ölü Hüseyin Akın	»
Mülga İçel vilâyeti eski nüfus başkâtibi ölü Mustafa Özgür	»
Çiçekdağı kaymakamı Fahri İroç	Tekait
Amasya hususî muhasebe tahsildarı ölü Mustafa Erinaç	Yetim
Çermik kaymakamlığından mütekait ölü Mustafa Reşit Arcasoy	»
Sırbistan hudut komiserliği kâtip ve tercümanlığından mütekait Mustafa Lim	»
Eminönü B. Ş. yazı işleri kâtipliğinden emekli İbrahim Cankat	Yetim
İnebolu nüfus memurluğundan mütekait ölü Hüseyin Bora	»
İzmir nüfus müdürlüğü ikinci kâtipliğinden mütekait ölü Ali Rüştü Tutturgan	»
Afyon vilâyeti evrak kalemi eski kâtibi ve Gaziantep inhisarlar başmüdürlüğü veznedarı Ömer Asım Atay	Tekait
Düşkünlerevi tiyatro ve sinemalar müfettişliğinden açıkta Süleyman Hayrı Eğdemir	»
Balkesir hususî muhasebe tahsildarlığından mütekait ölü Rüştü Çiviteci	Yetim
Sarıkaya nahiyesi müdürlüğünden mütekait ölü Numan Nabi Öztürk	»
Çarsanck nahiyesi müdürü ölü Ali Tahir Erdoğan	»